

ӨЗЕКТІ

ҚАЗАҚСТАН ЖАҢА КЕЗЕҢГЕ АЯҚ БАСТЫ

ЕСТЕРІҢІЗДЕ БОЛАР, ҚАҢТАРДЫҢ 5 КҮНІ «ТҮРКІСТАН» ГАЗЕТІНДЕ МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВ ПЕН ГАЗЕТТІҢ БАС РЕДАКТОРЫ БАУЫРЖАН БАБАЖАНҰЛЫНЫҢ СҰБХАТЫ ЖАРЫҚ КӨРГЕНЕДІ. БАС РЕДАКТОРДЫҢ ӨЗЕКТІ ТАҚЫРЫПТАР ТӨңІРЕГІНДЕГІ КӨПШІЛІКТІ ТОЛҒАНДЫРЫП ЖҮРГЕН СҰРАҚТАРЫНА БЕРІЛГЕН ПРЕЗИДЕНТТІҢ БАЙСАЛДЫ ДА МӘНДІ ЖАУАПТАРЫ ОҚЫРМАН ОЙЫНАН ШЫҚҚАНДАЙ. БАЙҚАҒАНЫМЫЗ, ПРЕЗИДЕНТ ЕЛ ІШІНДЕ БОЛЫП ЖАТҚАН БАРЛЫҚ Оқиғалардан жан-жақты хабардар болып қана қоймай, жетістіктер мен қателіктерді де ашық айтып отырды. Оқырмандарымыздың сұрауы бойынша төменде сол сұбхаттан газетіміздің форматына орай үзінді беруді жөн көрдік.

— Сіз Республика күні қарсаңында өткен бас қосуда азаматтарды мемлекеттік наградалармен марапаттау рәсімінен кейін кәсіпкерлермен жеке кездесіп, оларға наразылығыңызды ашық айттыңыз деп естідік. Құпия болмаса, әңгіме не туралы болды?

— Жаңа ғана қайырымдылық туралы, отаншылдықты жасампаз іспен көрсету жөнінде сөйлестік. Бізге халық алдындағы жауапкершілігін жақсы білетін әрі соны терең түсінетін ұлттық буржуазия керек. Себебі, халық болмаса, олар ешқашан табысқа жете алмас еді. Мен қоғамның игілігіне қызмет ету билік жүктеген міндет емес, мәртебелі парыз екенін тағы да олардың есіне салдым. Осы орайда, шетелде табысқа жетсе де, туған жерін ұмытпай, халқына көмектесіп жүрген ірі кәсіпкерлерді жақсы үлгі ретінде атап өттім. Ондай азаматтар ауқымды жобаларды жүзеге асырып жүр. Қалаларда инфрақұрылым салып, жөндеп, мұражайлардың, емханалар мен мектептердің құрылысын қаржыландырып жатыр.

Қазақстанда көп нәрсе өзгерді. Қоғамдық сана жаңғыра түсті, мемлекеттік басқару жүйесі жаңарды, саяси қайраткерлер ауысты. Ірі кәсіпкерлер ғана жүрісінен жаңылмай, бәз-баяғы қалпында келе жатыр. Бірақ, бұл, бір жағынан, биліктің бизнеске көзқарасы дұрыс екенін көрсетеді. Кәсіпкерлердің бәрі бірдей мемлекеттің қолдауын дұрыс түсіне бермейді, әрдайым солай болуға тиіс деп қабылдайды. Олар ауқымды жобаларды бастап алып, қит етсе Үкіметтен көмек сұрайды. Мен оларға «бизнеспен айналысып жатқан сіздер ме, елде Үкімет пе?» деп сұрақ қойдым.

Құтұрқы саяси ойындармен әуестеніп кеткен кейбір кәсіпкерлерді сынауға тура келді. Бизнесмендер ел экономикасын өркендету үшін жұмыс істеуі керек. Тіпті, кәсіптің жілігін шағып, майын ішкен Илон Масктің өзі саясатқа белсенді араласпау туралы шешім қабылдады. Отандық бизнес өкілдері тарихымызда бұрын-соңды болмаған алапат тасқын кезінде елдік істен шет қалған жоқ, апат салдарын жоюға қаржылай көмек көрсетті. Бұл — қуанарлық жағдай.

Мен қайырымдылықпен айналысып жүрген азаматтарды қолдау үшін арнайы «Мейірім» орденін енгіздім. Елге жанашырлық көрсетіп, әлеуметтік жауапкершілік танытқан кәсіпкерлер биылдан бастап осы жоғары наградаға ие болады. Осылайша, олардың қоғам

алдындағы абырой-беделі мен мәртебесі айқындалады.

— Сіздің стратегиялық жоспарларыңыздағы ядролық энергетиканың орны қандай?

— Сенімді энергия көзі болмаса, Қазақстан экономиканың жаңа технологиялық үлгісіне көше алмайтынын түсінуіміз керек. Суперкомпьютерлерге, дата-орталықтар мен автоматтандырылған өндіріс кешендеріне өте көп энергия қажет. Бұл — жаңа жаһандық технологиялық құрылыстың басты талабы. Қуат көздерін салу үшін білікті мамандар керек. Капитал қоры шамамен 4,5 триллион доллар болатын әлемдегі ең ірі компания — NVIDIA-ның басшысы жақында «көк жағалылар», яғни техникалық мамандық иелері мультимиллионерлер қатарына қосылады деп болжам жасады.

Бірнеше атом станциясын салу — біріншіден, тарихи олқылықтың орнын толтыру деген сөз. Себебі, уран өндірісі бойынша әлемде көш бастап тұрған елдің бірде-бір атом электр станциясын салмауы мүлдем ақылға қонбайды. Екіншіден, бұл қадам Қазақстанның абырой-беделін нығайта түседі. Біз атом станцияларын салу арқылы техникалық интеллигенцияның жаңа буынын қалыптастырамыз. Тиісінше, мемлекеттік саясаттың түпкі мәнін өзгертеміз. Осыны қаперден шығармаған жөн. Тағы бір өте маңызды тақырып — жер қойнауында сирек кездесетін металдар. Болашақта ондай материалдарға деген сұраныс арта береді, алдағы бес жылдың өзінде бұл сұраныс екі есе өседі. Осы ретте, Қазақстан үшін тағы бір мүмкіндік ашылады. Еліміз жер қойнауында сирек кездесетін минералдар қоры бойынша әлемдік көшбасшылар қатарына қосылуы әбден мүмкін. Қазақстан стратегиялық маңызы бар осы саладағы өз рөлін күшейту үшін АҚШ, Қытай, Ресей, Оңтүстік Корея, Жапония елдерімен және Еуропа Одағының бірқатар мемлекетімен ынтымақтастығын дамыта бастады.

— Тағы бір тақырыпқа ойыссақ. Жұртты бұрыннан толғандырып жүрген мәселелер бар. Мысалы, кейбір ірі бизнес өкілдерінің өмірі сән-салтанатқа толы. Олар қалталы азаматтардың да, қарапайым адамдардың да қамын ойлап өмір сүруді қашан үйренеді?

— Бизнес — кез келген елдегі экономиканың негізгі тірегі. Біз ұзақ жолды жүріп өттік. Осы жолда жұрт жеке меншік институтына ешкім қол сұқпауға тиіс

екенін түсіне бастады. Мен мемлекеттік билік жүйесінде жоғары лауазымды қызметтерді атқара жүріп, сөзбен де, іспен де ұлттық буржуазияның заңды мүддесін қорғауға тырыстым. Себебі, экономиканы өркендету және мемлекеттің қоғамдық негіздерін нығайту ісінде кәсіпкерлер елеулі рөл атқаратынын жақсы түсінемін. Тарихи себептер мен ұлт болмысындағы ерекшеліктерге байланысты ірі бизнесмендеріміз қарапайымдылық, ұстамдылық сияқты қасиеттерге мән бере қоймайтыны рас. Мен Швейцарияда жұмыс істеп жүргенде аса ірі әрі белгілі кәсіпкерлермен кездесулер өткіздім. Сол кезде олардың өз қаражатын өте үнемдеп жұмсайтынын және елден дараланып көзге түскісі келмейтінін көріп, таңалдым. Миллиардтаған қаржысы бар адамдар қонақүйдің қарапайым бір бөлмесінде тұруға намыстанбайды. Жеке ұшақпен ұшпақ түгілі, бірінші санаттағы орындарға да отырмайды. Бірақ, бұл — олардың бойында ғасырлар бойы қалыптасқан дағды. Ал, біздің кәсіпкерлеріміз үшін қалыпты көрінетін өмір салты кейде қоғамның наразылығын тудырып жатады. Мұндай жағдай көптеген елде бар. Сол үшін де қайырымдылық қызметі жұмыс істейді. Бұл — қоғам мен бизнес арасындағы өзара келісім іспеттес.

— Сіздің күрделі мәселелерге әзілмен қарай алатыныңызды, ойыңыздың астарын өмірде болған тағылымды тарихи оқиғалар, я болмаса дипломатиялық тәжірибеңізден алынған мысалдар арқылы жеткізетінін сізді «президенттік орта» жақсы біледі деседі. Олар өткен кезеңнің белгілі тұлғаларын да жиі тілге тиек ететінін сізді айтатын көрінеді. Жоғары деңгейдегі саясаткер ретінде бұл қабілетіңіз Сізге септігін тигізе ме?

— Әзіл айта білу және тарихи деректерді жетік білу үлкен саясатта да жоғары бағаланады. Мен кәсіби тарихшы емеспін. Сондықтан, көптің алдында өткен дәуірлерге қатысты тақырыптарға бара бермеймін. Бірақ, тарихқа қызығамын, кітаптар мен мақалалар оқимын. Десе де, тарихи деректерді қазіргі саясаттың мүддесіне пайдалануға болмайды деп

санаймын. Белгілі жазушы, драматург Эдвард Радзинский өткен ғасырдағы 80-ші жылдардың басында Сталин туралы іргелі зерттеу кітабын жазуға кіріскенін айтыпты.

Қаламгердің елге «қайта құру қаһармандары» ретінде танылған достары «Сенің Сталиннің кімге қажет? Ашықтық пен демократия дәуірі басталғанын білмейсің бе? Сталинизм заманы келмесе кетті» деп кекетсе керек. Сонда жазушы «Мен кітапты жазып бітірген кезде жұрт Сталиннің суретін көтеріп алып, көшеде жүретін болады» деген екен. Ақыры солай болып шықты. Тарихтан талай нәрсені үйренуге болады, күні кеше ғана қуғында жүрген жандар ертең-ақ ұлы тұлға атанады. Есесіне, Ленин сынды көсемдердің әжуаға айналуы оп-оңай, халық оның қанатты сөздерін әлдеқашан ұмытқан. Ал, Троцкий өз естеліктерінде «партиямыздың ең көрнекті ортақол адамы» деп атаған Сталинді қазір жұрт мадақтайды, тіпті, «Кадр бәрін шешеді», «Бала әкесі үшін жауап бермейді», «Өмір қандай керемет, өмір қандай көңілді», «Табыстан бас айналу», «Гитлерлер келеді-кетеді, ал неміс халқы қала береді» деген сөздері үшін пір тұтады. Осындай тарихи парадокстар бізде де аз емес...

Біз болашаққа ұмтылған қоғам, біртұтас ұлт ретінде төл тарихымызды танып, оны қаз-қалпында қабылдай білуіміз керек. Бізге негізсіз аңыз-әңгімелердің еш қажеті жоқ, оның бәрі сана-сезімімізге кеселін тигізеді. Тарих жұртты дауластыратын, жауластыратын тақырып емес, керісінше, қоғамды ұйыстыратын құндылық болуға тиіс. Ойдан шығарылмаған, яғни ақиқатқа құрылған шежіре бізді тарихтан тағылым алып, кемшіліктерімізді түзетуге, сол арқылы болашаққа сеніммен қадам басуға үйретеді. Сондықтан, біз Абайды және оның ой-толғамдарын кеңінен дәріптеп келеміз. Ол қоғамдағы кемшіліктерді бүкпесіз айтып, «Толық адам» болуға бағдайтын дұрыс жолды нұсқап кетті. Ұлы ойшылдың ұрпаққа қалдырған баға жетпес мұрасы саналатын «Қара сөздері» әлі күнге дейін өзекті болып отыр.

ҚЫСҚА ДА НҰСҚА

ГЕОЛОГИЯЛЫҚ БАРЛАУҒА 240 МЛРД ТЕҢГЕ БӨЛІНЕДІ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың ел аумағын геологиялық зерделеуді қазіргі заманғы геологиялық барлау әдістерімен қамтуды ұлғайту жөніндегі тапсырмаларын орындау шеңберінде Қазақстан Үкіметі биыл жер қойнауын зерттеудің жаңа кезеңіне анағұрлым егжей-тегжейлі ауқымда кіріседі, деп хабарлайды Primeminister.kz.

ЕСІРТКІ ҚЫЛМЫСЫНА ҚАРСЫ КҮРЕС ЖӨНІНДЕГІ ЖАҢА КЕШЕНДІ ЖОСПАР

Қазақстанда 2026-2028 жылдарға арналған нашақорлыққа және есірткі бизнесіне қарсы күрес жөніндегі жаңа кешенді жоспар жаһандық және өңірлік ахуал үрдістерін, сондай-ақ Парламент депутаттарының, мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдардың, үкіметтік емес ұйымдар мен қоғам өкілдерінің ұсыныстарын ескере отырып әзірленді. Оны қалыптастыру барысында алдыңғы құжаттың іске асырылу нәтижелері де назарға алынды. Бұл туралы ОҚК алаңында өткен дөңгелек үстелде ҚР ИІМ Есірткі қылмысына қарсы іс-қимыл комитетінің төрағасы Данияр Мейрхан мәлімдеді.

СУ АРНАЛАРЫН ЦИФРЛАНДЫРУ

Елімізде 2028 жылға қарай 3,6 млн «ақылды» су есептеу құрылғылары қолданысқа беріледі. Үкімет отырысында өнеркәсіп және құрылыс вице-министрі Қуандық Қажкенов Цифрландыру сумен жабдықтау және су бұру жүйелерін жаңғыртудың ажырамас бөлігі екенін атап өтті. Сондай-ақ ол – коммуналдық инфрақұрылымды тұрақты пайдаланудың, жүйелі басқарудың, бақылаудың және шығындарды азайтудың қажетті шарты, деп хабарлайды UKIMET телеграм арнасы.

2026: ҰЛТТЫҚ БІРЫҢҒАЙ ТЕСТІЛЕУДІҢ ФОРМАТЫ ӨЗГЕРІССІЗ ҚАЛАДЫ

Қаңтар айында өтетін ҰБТ басталды, ол 10 ақпанға дейін жалғасады. 187 мыңға жуық адам ҰБТ-ға қатысуға өтініш берді, бұл өткен жылмен салыстырғанда 20 мыңға көп. Олардың 75,2%-ы қазақ тілінде, 24,6%-ы орыс тілінде, 189 адам ағылшын тілінде тестілеуден өтуге өтініш білдірді, деп хабарлайды ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі.

ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫҚ ЖАҒДАЙ БАҚЫЛАУДА

Жетісу облысында инфекциялық және паразиттік аурулар бойынша эпидемиологиялық жағдай тұрақты бақылауда. 2025 жылдың қорытындысы бойынша бірқатар жұқпалы аурулар, соның ішінде бруцеллез, туберкулез, вирустық А гепатиті мен қызылшаға шалдығу көрсеткіші төмендеген. Қауіпті инфекциялардың 57 түрі өңірде мүлдем тіркелмеген. Қазіргі эпидемиологиялық маусымда ЖРВИ мен тұмауға шалдығу жағдайлары артқанымен, бұл мамандардың айтуынша, маусымдық құбылыс. Науқастардың басым бөлігі – балалар. Өңірде тұмауға қарсы вакцинациялау жұмыстары жүргізіліп, әлеуметтік осал топтар тегін егілді. Мамандар тұрғындарды аурудың алдын алу үшін уақытылы вакцинациядан өтіп, алғашқы белгілер байқалғанда дәрігерге жүгінуге шақырады.

ТАЛДЫҚОРҒАНДА 27,5 ШАҚЫРЫМ ЖОЛ ЖӨНДЕЛЕДІ

Биыл Талдықорған қаласында жол инфрақұрылымын жақсарту мақсатында жалпы ұзындығы 27,5 шақырымды құрайтын 11 көшеде орташа жөндеу жұмыстары жүргізіледі. Жөндеу жұмыстары Н.Назарбаев, Шевченко, Абай, Абылай хан, Ескелді би, Желтоқсан және Біржан сал, Ақын Сара сынды бірқатар негізгі көшелерді қамтиды. Сонымен қатар қала аумағында жаңа жол құрылыстары да жоспарланған. Атап айтқанда, «Жастар-1», «Жастар-3» тұрғын үй алаптарында, сондай-ақ Солтүстік-Батыс және Оңтүстік-Батыс тұрғын аудандарында жалпы ұзындығы ондаған шақырымды құрайтын көшелер салынбақ. Жол жөндеу және құрылыс жұмыстары қала тұрғындары үшін қауіпсіз әрі қолайлы қозғалысты қамтамасыз етуге бағытталған. Қала әкімдігі тұрғындарды уақытша қолайсыздықтарға түсіністікпен қарауға шақырады.

«БЕРЕКЕ» МЕҢ ҢНТЫМАҚТАН ҚАЛАҒА ЖАҢА ЖОЛ АЙЫРЫМЫ САЛЫНАДЫ

Биыл Талдықорған қаласында «Береке» коттедж қалашығы мен Ынтымақ тұрғын үй алабынан қалаға қатынауы жеңілдететін жаңа жол айырымының құрылысы басталады. Жаңа жол «Алматы – Өскемен» автожолының 259-шақырымында салынып, оның жалпы ұзындығы 3 шақырымды құрайды. Аталған жоба «Береке», Ынтымақ және 3-бөлімше тұрғындарының қалаға жету үшін артық айналма жолмен жүру мәселесін шешуге бағытталған. Жол пайдалануға берілгеннен кейін тұрғындардың қозғалысы жеңілдеп, қатынау қауіпсіздігі арта түседі әрі уақыт үнемделеді. Бұл жоба қала маңындағы елді мекендердің дамуына да оң ықпал етпек.

ХАБАРЛАНДЫРУ

Талдықорған қаласы бойынша Мемлекеттік кірістер басқармасы салық төлеушілерге мемлекеттік қызметтер көрсету және салықтық міндеттемелерді орындау бойынша ақпараттық-түсіндіру қолдауын көрсету мақсатында, оның ішінде жеке тұлғалардың декларацияларын толтыру және тапсыру бойынша шығу арқылы қызмет көрсететін сервистік топ құрды. Аталған сервистік топ төмендегі санаттағы салық төлеушілерге қызмет көрсетеді:

1. бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар;
2. уақытша еңбекке жарамсыздық мерзімі 2 (екі) айдан асуы мүмкін аурулары бар адамдар;
3. бөгде күтім мен көмекке мұқтаж, сексен жастан асқан қарт адамдар;
4. жалпыға ортақ телекоммуникация желілері жоқ аумақтарда орналасқан шалғай елді мекендерде тұратын жеке тұлғалар.

Сервистік топтың шығу кестесі апта сайын сейсенбі және бейсенбі күндері сағат 09:00-ден 18:00-ге дейін, түскі үзіліс 13:00-ден 14:30-ға дейін белгіленген. Сервистік топтың келуіне өтінім беру Байланыс орталығы арқылы келесі телефон нөмірлері бойынша жүзеге асырылады: 8 (7172) 73-55-15, 8 705 956-53-88.

(Ақпараттар ашық дереккөздерден алынды)

ҰЛТТЫҚ ҚҰРЫЛТАЙ ОТЫРЫСЫ ҚЫЗЫЛОРДАДА ӨТЕДІ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев биыл Ұлттық құрылтайдың кезекті жиыны 20 қаңтар күні Қызылорда қаласында өтетінін айтып, дайындық жұмыстарына ерекше мән беруді тапсырды.

Ұлттық құрылтай 2022 жылдың маусымында Президент Жарлығымен құрылған. Осыған дейін қоғам мен мемлекеттік органдар арасындағы диалог алаңы болған Ұлттық қоғамдық сенім кеңесі таратылып, оның орнына жаңа форматтағы кеңесші орган – Ұлттық құрылтай іске кірісті. Құрылтайдың басты мақсаты – азаматтардың пікірін ескере отырып, ел дамуының негізгі бағыттарын айқындауға ықпал ету.

Құрылтай отырыстары елдің әр өңірінде кезек-кезек өткізіліп келеді. Алғашқы басқосу Түркістанда ұйымдастырылса, кейін Атырау, Ұлытау және Бурабай қалаларында жалғасын тапты. Жиындарда әлеуметтік-экономикалық даму, ұлттық болмысты сақтау, мәдениет пен білім саласы, тіл мәселесі, сондай-ақ азаматтық қоғамды дамыту бағытындағы өзекті тақырыптар талқыланып, нақты бастамалар ұсынылды.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІНІҢ БАСШЫСЫ ТАҒАЙЫНДАЛДЫ

ГУБАШЕВ ТИМУР АЙБЕКҰЛЫ

Губашев Тимур Айбекұлы Жетісу облысы әкімі баспасөз қызметінің басшысы – баспасөз хатшысы болып тағайындалды.

Т. Губашев 1994 жылы дүниеге келген. Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетін және «Тұран-Астана» университетін «екі шетел тілі: ағылшын тілі», «Құқықтану» мамандықтары бойынша бітірген.

Еңбек жолын ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігі Ақпарат комитетінің Мемлекеттік ақпараттық саясатты талдау басқармасының сарапшысы болып бастаған. Әр жылдары ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігі Ақпарат комитетінің мемлекеттік ақпараттық саясатты талдау басқармасының бас сарапшысы, Интернет-кеңістіктегі және әлеуметтік желілердегі ақпараттық жұмыс басқармасының бас сарапшысы, ҚР Денсаулық сақтау министрлігі Жұртшылықпен байланыс департаментінің жұртшылықпен байланыс басқармасы – баспасөз қызметінің басшысы, ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігі Ақпарат

комитетінің интернет-кеңістіктегі және әлеуметтік желілердегі ақпараттық жұмыс басқармасының басшысы, Жетісу облысының қоғамдық даму басқармасы басшысының орынбасары болды.

ТАБИҒАТ

ОРМАНДЫ ӨРТТЕН САҚТАЙЫҚ!

Орман - табиғаттың баға жетпес байлығы. Ол ауаны тазартып, жан-жануарларға мекен, адамға тыныспен демалыс сыйлайды. Алайда соңғы жылдары орман өрттері көбейіп, табиғатқа зор зиян келтіруде.

Орман өртінің негізгі себептерінің бірі - адамдардың немқұрайлығы. Бір ғана ұшқын мыңдаған гектар орманды көлге айналдырады. Сонымен қатар көптеген жануарлар мен өсімдіктер жойылып, табиғи тепе-теңдік бұзылады. Орманда от жақпау, қоқыс қалдырмау, өрт қауіпсіздіктерін орындау маңызды.

Табиғатты аялау - болашақ ұрпаққа аманат. Орманды өрттен сақтай отырып біз өз өмірімізді де қорғаймыз. Өрқайсымыз жауапкершілік танытсақ, ормандарымыз мәңгілік жасыл күйінде сақталады.

Дархан Жақсылықов,

«Қапал орман шаруашылығы» 1ші айналым орман күтушісі

АНА ТІЛІ

ТІЛ - ЕЛДІҢ АЙНАСЫ

Қазіргі таңда елімізде мемлекеттік тілдің қолданылу аясында кеңейту құқықтық салада да өзекті мәселе болып отыр. Әсіресе сот жүйесінде мемлекеттік тілдің орны ерекше, өйткені ол – әділдіктің, қолжетімділіктің және азаматтардың құқықтық теңдігін қамтамасыз ететін құрал.

Мемлекеттік тіл – әділ сот төрелігінің тірегі. ҚР Конституциясында және «Тіл туралы» заңда мемлекеттік тілдің мәртебесі айқын белгіленген. Әрбір азамат өз ісін мемлекеттік тілде жүргізуге құқылы.

Сот өндірісіндегі тіл – жай ғана қатынас құралы емес, ол – әділ шешім қабылдаудағы дәлдік пен түсініктілікті қамтамасыз ететін құқықтық негіз. Мемлекеттік тілде іс жүргізу – халыққа жақын болудың, азаматтардың сотқа сенім арттырудың бірден-бір тетігі. Сот төрелігінің ашықтығы мен айқындығы, азаматтардың өз құқықтарын еркін қорғауы тікелей тіл арқылы жүзеге асады.

Мемлекеттік тілді қолдану – баршамыздың азаматтық борышымыз. Тіл – елдің айнасы, сот – сол айнадағы әділдіктің көрінісі.

Б.Жаманбалина,

Талдықорған қаласының мамандандырылған тергеу соты әкімшісінің басшысы

ТОКАЕВ ПРИНЯЛ КОСАНОВА

Президент Казахстана Касым-Жомарт Токаев принял министра обороны Даурена Косанова, сообщает пресс-служба Акорды.

Президент – верховный главнокомандующий Вооруженными силами Республики Казахстан Касым-Жомарт Токаев заслушал доклад об итогах деятельности оборонного ведомства за 2025 год», - говорится в сообщении во вторник. Косанов сообщил о текущем уровне боевой готовности армии и реализации ключевых направлений развития Вооруженных сил, представил данные о ходе внедрения цифровых технологий, военно-патриотической работе и модернизации военной инфраструктуры, а также проинформировал об исполнении поручений президента, касающихся укрепления дисциплины и порядка в войсках. «По итогам встречи верховный главнокомандующий поставил перед министром конкретные задачи по поддержанию боевой готовности армии, укреплению воинской дисциплины и правопорядка», - заключили в Акорде.

мандующий поставил перед министром конкретные задачи по поддержанию боевой готовности армии, укреплению воинской дисциплины и правопорядка», - заключили в Акорде.

СПК БУДЕТ ПЕРЕФОРМАТИРОВАНО

Заместитель Премьер-министра РК Канат Бозумбаев провел заседание Проектного офиса по региональному развитию с участием министерств, акиматов областей и партии Атамат, передает kazlenta.kz.

Основной акцент сделан на развитии кооперации и переработке сельскохозяйственной продукции. В 2026 году в республиканском бюджете на продолжение проекта предусмотрено 100 млрд тенге, из которых около 60 млрд тенге планируется направить на поддержку порядка 600 кооперативов. По итогам совещания вице-премьер поручил Министерству национальной экономики подготовить предложения по реформатированию деятельности социальных предпринимательских корпораций, а также обеспечить включение направления «Инфраструктура для сельского бизнеса» в систему региональных стандартов и внести соответствующие изменения в нормативные правовые акты.

ПОДДЕЛЫВАЛИ ЧЕКИ ЧЕРЕЗ ИИ

В области Жетісу пресечена деятельность группы, использовавшей искусственный интеллект для подделки чеков. В этом подозревают несовершеннолетних, передает NUR.KZ со ссылкой на прокуратуру региона.

«Установлено, что трое несовершеннолетних, используя искусственный интеллект (ИИ) для генерации поддельных банковских чеков, ввели в заблуждение продавцов местных торговых точек и неоднократно похищали товары», - сообщается на официальном сайте ведомства.

Факт противоправной деятельности был оперативно выявлен после обращений предпринимателей, заметивших критические расхождения между фактическими поступлениями денежных средств на счета и предъявленными покупателями электронными чеками. Прокуратура области Жетісу призвала предпринимателей и всех граждан к повышенной и постоянной бдительности, а также настоятельно рекомендовала проверять оплату исключительно через официальные мобильные приложения банков.

4 МЕСТО В РЕСПУБЛИКЕ ПО ИСПОЛНЕНИЮ ПЛАНА ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ

В область Жетісу по итогам прошлого года привлечено 610,9 млрд. тенге инвестиций, план выполнен на 106,5%, что составляет 4-ое место по республике по исполнению плана привлечения инвестиций. При этом объем внебюджетных инвестиций достиг 434,8 млрд. тенге, - сообщает пресс-служба акима области Жетісу.

Так, одним из новых объектов, введенных в конце прошлого года в Талдыкоргане, стало предприятие по производству частей для электрооборудования. Привлечено свыше 1 млрд. тенге инвестиций с созданием около 40 рабочих мест.

По данным областного управления предпринимательства и индустриально-инновационного развития, по итогам 2025 года реализовано 25 проектов с созданием порядка 1000 рабочих мест. Это проекты в сферах сельского хозяйства, промышленности, транспорта и логистики, «зеленой» энергетики, туризма и другое.

ИЗ КАЗАХСТАНА ВЫДВОРЕНЫ 11 ЧЕЛОВЕК С ДВОЙНЫМ ГРАЖДАНСТВОМ

В целом, больше 1 тыс. жителей Восточно-Казахстанской области утратили гражданство Казахстана из-за получения паспорта другой страны, передает Ulysmedia.kz.

По данным управления миграционной службы, в прошлом году за наличие двойного гражданства к административной ответственности привлечены 63 человека. Из них 38 — за несообщение в установленный срок о факте получения иностранного гражданства, 15 — за незаконное использование паспорта и удостоверения личности РК. По решениям судов из страны выдворены 11 человек. У всех нарушителей изъяты документы РК и зарегистрирована утрата казахстанского гражданства. - В соответствии с Конституцией РК, двойное гражданство в стране не допускается. При получении иностранного гражданства необходимо в течение 30 дней уведомить органы внутренних дел и сдать документы РК, - напоминают в ведомстве.

КОРОТКО ОБО ВСЕМ

ЖЕЛТЫЙ И РОЗОВЫЙ СНЕГ НАКРЫЛ УСТЬ-КАМЕНОГОРСК

В Усть-Каменогорске жители заметили необычное природное явление — снег окрасился в жёлтый цвет. Экологи уже озвучили возможные причины изменения, передает Азаттық рухы со ссылкой на YK-news.kz.

По предварительным данным, изменение цвета снега связано с переносом пылевых и песчаных частиц воздушными массами. По информации РГП «Казгидромет», 10–11 января в городе наблюдался северо-западный ветер с порывами до 15–20 метров в секунду, что могло способствовать переносу и осаждению взвешенных частиц на снежный покров, — сообщили в департаменте экологии ВКО.

САМОЗАНЯТЫЕ СТОЛКНУЛИСЬ С ПРОБЛЕМОЙ

С 1 января для них заработал новый специальный налоговый режим, однако многие самозанятые фактически не могут начать работу по новым правилам. Им предстоит проводить операции через специальные банковские счета, но ряд банков ещё не запустил их. Об этом заявил политолог Газиз Абишев. Самозанятые должны оформить через E-Salyq Business и работать через специальные счета в банках второго уровня. Но банки оказались не готовы к запуску спецсчетов. Эксперты отмечают, хотя изменения в налоговом кодексе касаются сотен тысяч предпринимателей, многие системы оказались не готовы работать по новым правилам с началом нового года. Сейчас предприниматели оказались в подвешенном состоянии и вынуждены самостоятельно искать временные решения до тех пор, пока система не подстроится под новый налоговый кодекс.

ЗАСЕКРЕЧЕНЫ ИМЕНА

В Казахстане засекретили имена владельцев подконтрольных активов, которые добровольно решили инвестировать в страну 5 трлн. тенге. Об этом сообщили в Генеральной прокуратуре в ответе на запрос Informburo.kz.

Как пояснили в Генпрокуратуре, деньги направят на реализацию инвестиционных и социально значимых проектов. Речь идёт о сумме свыше 5,2 трлн. тенге. Такой механизм, считают в Генпрокуратуре, обеспечивает возврат денег в национальную экономику и позволяет направить их на развитие инфраструктуры и повышение благосостояния жителей. При этом можно раскрыть не всю информацию, связанную с возвратом активов.

КИТАЙЦЫ ВЫКУПИЛИ МЕСТОРОЖДЕНИЕ В КАЗАХСТАНЕ

Китайский инвестор выкупил у национальной горнорудной компании «Тау-Кен Самрук» месторождение серебра и свинца в Карагандинской области, сообщает Ulysmedia.kz.

Сумма сделки составляет 350 млн тенге, дополнительно покупатель принимает на себя акционерный заём ТОО «СП «Алайғыр» на сумму не менее 28.8 млрд тенге, итоговая стоимость сделки будет уточнена по результатам аудита и оценки. Месторождение Алайғыр находится на границе Каркаралинского и Шетского районов Карагандинской области, примерно в 130 километрах к юго-востоку от Караганды. Ранее стало известно, что другая китайская компания инвестирует 1,8 млн долларов в проект по разведке молибден-уранового месторождения в Жамбылской области.

МАЖИЛИСМЕН ПРЕДЛОЖИЛ СОКРАТИТЬ «САМУК-КАЗЫНУ» И ПРИВАТИЗИРОВАТЬ ОСТАЛЬНОЕ

Депутат мажилиса Айтуар Кошмамбетов высказался о том, как, по его мнению, стоит менять ключевые госинституты от «Самрук-Казыны» до палаты «Атамекен» и парламента, передаёт Ulysmedia.kz.

В комментариях в Threads у него спросили, зачем государству нужен «Самрук-Казына», если часть функций фонда, по мнению людей, пересекается с работой правительства. Кошмамбетов написал, что фонд стоит сохранить, но в сильно сокращённом виде - оставить только самые сложные и стратегически важные госпредприятия, а остальное, по его словам, приватизировать. Об «Атамекене», Кошмамбетов отметил, что организацию нужно либо «реанимировать», либо закрыть. У депутата спросили, нужен ли Казахстану «декоративный» аппарат представительной власти - сенат, мажилис и маслихаты - с учётом затрат на их содержание. Кошмамбетов напомнил, что вопрос объединения сената и мажилиса уже обсуждался, но сам он придерживается противоположного подхода: представительную власть, по его мнению, надо не сокращать, а усиливать и расширять её полномочия. Напомним, что согласно финансовой отчётности, ключевой управленческий персонал в общей сложности заработали 6 млрд 738 млн тенге за девять месяцев прошлого года.

(Все материалы взяты из открытых источников)

САЛЫҚ ЖҮЙЕСІНІҢ ЖАҢА РЕЖИМІ ҚАНДАЙ КҮЙДЕ?

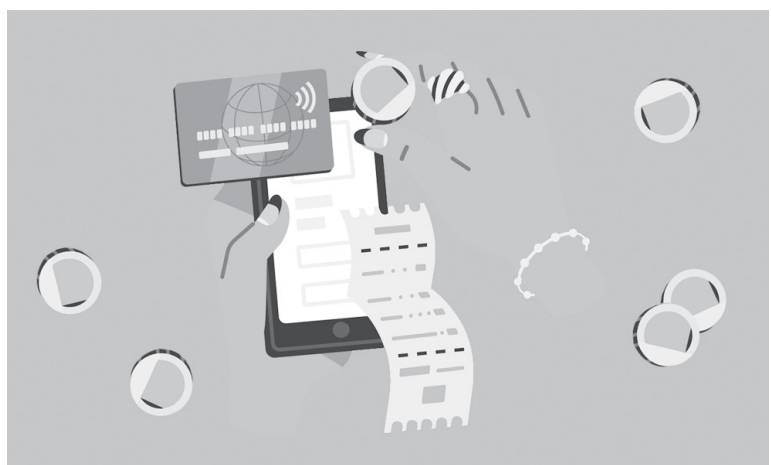
БҮГІНДЕ ХАЛЫҚ АРАСЫНДА ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕГЕ АЙНАЛҒАН ӨЗІН-ӨЗІ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТЫҒАН ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРҒА ЖАҢА САЛЫҚТЫҢ ҚАНДАЙ ТИІМДІЛІГІ БАРЫН БІЛУ МАҚСАТЫНДА БІЗ КІШГІРІМ ЗЕРТТЕУ ЖҮРГІЗІП КӨРДІК. ЖАСЫРАТЫНЫ ЖОҚ, ЖАҢА САЛЫҚТЫ ТҮСІНГЕНДЕР ОНЫ ХАЛЫҚҚА САЛМАҚ САЛАДЫ ДЕСЕ, ЕНДІ БІРЕУЛЕРІ ОНЫҢ ОҒТАЙЛЫ ЕКЕНІН АЙТЫП СЕНДІРЕ АЛМАУДА.

Кейбір шағын кәсіпкерлер 2026 жылдың басынан осы режимге өтуді бастап кетіпті. Ашық ақпарат көздерінде қазірге дейін 66 мың азамат қызметін заңдастырғаны туралы жаңалықпен де бөліскен.

Қазақстанда өз бетінше жұмыс істеп жүрген адамдар аз емес. Бірі такси жүргізеді, бірі үй жөндейді, енді бірі интернет арқылы қызмет көрсетеді. Олар таңертең жұмысқа бармайды, кешке бастыққа есеп бермейді. Бірақ еңбек етеді, табыс табады,

Ол жалдамалы жұмысшы ұстамайды, өзі еңбек етеді, өзі табыс табады. Егер қызмет түрі Үкімет бекіткен тізімге кірсе және айлық табысы 300 (3600 АЕК) айлық есептік көрсеткіштен аспаса, жаңа режим оған толықтай қолжетімді. 2026 жылы 1 АЕК 4 325 теңгеге тең болғанда, бұл шамамен 1,3 млн теңге көлеміндегі айлық табысты құрайды. Ал осы сомадан асқан болса салықтық жаңа режимге кірмейді деп түсіндік.

Жаңа арнаулы салық

ел экономикасының ішінде жүр. Соған қарамастан, ұзақ уақыт бойы бұл топ ресми жүйеден тыс қалып келді. Бір сөзбен айтқанда, олар бар да, жоқ сияқты еді.

2026 жылдан бастап осы жағдай өзгермек. Жаңа Салық кодексі аясында енгізілген өзін-өзі жұмыспен қамтығандарға арналған арнаулы салық режимі мемлекет пен азамат арасындағы қатынасты жаңа деңгейге шығаруға талпынып отыр. Бұл – тек салық туралы әңгіме емес. Бұл – сенім, әлеуметтік жауапкершілік және көлеңкелі экономиканы заңды арнаға бұру жайлы дұрыс әңгіме.

Бұған дейін жеке кәсіпкер ретінде тіркелу көп адам үшін ауыр қадам болды. Құжат, есеп, декларация, касса, тексеріс деген сөздердің өзі талай жанды шошытты. Сондықтан мыңдаған, тіпті миллиондаған адам «тіркелмей-ақ жүре тұрайын» деген шешім қабылдады. Бірақ бұл шешімнің екінші жағы бар еді: зейнетақы жоқ, медициналық сақтандыру жоқ, әлеуметтік қорғаныс жоқ.

Жаңа арнаулы салық режимі осы түйінді тарқатуға бағытталған. Мемлекет енді азаматқа «кәсіпкер бол» деп талап қоймайды. Өзін-өзі жұмыспен қамтыған адам жеке тұлға күйінде қала береді.

режиміне қатысуға рұқсат етілген қызметтің негізгі санаттары:

- Тұрмыстық және жөндеу қызметтері: компьютерлерді, тұрмыстық техниканы, киім-кешекті, аяқ киімді, жиһазды, зергерлік бұйымдарды жөндеу,

«Қазақстан Республикасының Әлеуметтік кодексіне және «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» Заңға сәйкес жасына байланысты зейнеткерлер бұл режим аясында әлеуметтік төлемдерді толық босатылады»

сондай-ақ сылақ, сырлау, ағаш ұсталығы және басқа да шеберлік жұмыстары.

- Шығармашылық және зияткерлік қызметтер: көркем және әдеби шығармашылық, фотосурет, ауызша және жазбаша аударма, сондай-ақ спорт, демалыс және мәдениет саласындағы білім беру.

- Жалға беру және көлік қызметтері: такси қызметі, тұрғын үйді жалға беру (субаренда), жеке қолданыстағы заттарды жалға беру.

- Интернет-платформалар арқылы көрсетілетін қызметтер: тек интернет-платформалар арқылы көрсетілетін қосымша коммерциялық қызметтер.

Ендігі кезекте ең көп айтылып жүрген мәселе – салық мөлшері

Өзін-өзі жұмыспен қамтыған азамат табыс салығын мүлде төлемейді. Алған табысының небәрі 4 пайызы ғана әлеуметтік төлемдерге кетеді. Оның өзі төрт бағытқа бөлінеді: 1 пайыз зейнетақы, 1 пайыз әлеуметтік аударымдар, енді қалған 2 пайыз медициналық сақтандыру және жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналарына теңдей бөлінеді. Бұрын мұндай мүмкіндікті тек ресми жұмыс істейтіндер ғана пайдалана алатын.

Қоғамда бұл жаңалық әртүрлі пікір туғызды. Біреулер «мұндай жеңілдік бұрын-соңды болмаған» десе, енді біреулер «осымен бақылау күшеймей ме?» деп сақтық таныту керек деп болжауда. Бірақ сарапшылардың айтуынша, бұл жолы мемлекет бақылауды емес, ынталандыруды алдыңғы орынға қойып отыр. Себебі көлеңкеде жүрген еңбекті ашықтыққа мәжбүрлеу мүмкін емес, ал жағдай жасау арқылы тартуға болады.

Жаңа режимнің тағы бір маңызды тұсы – оның қарапайымдылығы

Өзін-өзі жұмыспен қамтыған адам салық органына барып, арнайы өтініш жазбайды. Бар болғаны «e-Salyq Business» мобильді қосымшасына тіркеліп, алғашқы фискалдық чекті қалыптастырады. Сол сәттен бастап ол заңды түрде жұмыс істей бастайды. Есеп тапсыру жоқ, декларация жоқ, касса аппараты да қажет емес. Барлығы автоматты түрде жүзеге асады.

Интернет-платформалар арқылы жұмыс істейтіндер үшін бұл жүйе тіпті жеңіл. Такси жүргізушілері, курьерлер, онлайн-қызмет көрсетушілер үшін чектерді де, әлеуметтік төлемдерді де платформа операторы өзі жүргізеді. Кейбіреулер мұны «салықтың ең ыңғайлы түрі» деп атап жүр. Себебі адам өз жұмысын істейді, ал қалғанын жүйе өзі реттейді.

Бизнес қауымдастығы да бұл өзгерісті оң қабылдап отыр. Өзін-өзі жұмыспен қамтыған азаматтардың қызметіне төленген қаражатты енді салық салынатын табыстан шегерімге жатқызуға болады. Бұл компанияларды бейресми келісімдерден бас тартып, ашық жұмыс істеуге ынталандырады.

Нәтижесінде нарықтағы сенім де арта түспек.

Әрине, бұл режим бәріне бірдей сәйкес келе бермейді. Қызмет түрлерінің тізімі шектеулі, табыс лимиті бар,

«Өзін-өзі жұмыспен қамтығандар үшін арнаулы салық режимінің қолданылуы Қазақстан Республикасы Салық кодексінің 77-тарауының 718–721-баптарымен реттеледі»

жалдамалы жұмысшыларды пайдалануға тыйым салынған. Кейбір азаматтар өз қызметінің тізімге енгеніне наразы. Бірақ экономистердің айтуынша, кез келген жаңа жүйе тәжірибе арқылы жетілдіріледі. Бастысы – алғаш рет өзін-өзі жұмыспен қамтыған азаматтарға арнап нақты, түсінікті әрі қолжетімді тетік жасалды.

Жаңа жүйе осылайша өзін-өзі жұмыспен қамтушыларды ел экономикасының бел ортасына тартуды көздегенмен жаңа жүйенің басталуында кедергілер де кездесуде.

Жаңа салық режиміндегі ақаулар

Жаңа салық режимі бойынша өзін-өзі жұмыспен қамтушылар үшін жаңа жылдың алғашқы күнінен бастап жұмысты бастау қиын болып тұр – дейді саясаткер Ғазиз Әбішев. Ереже бойынша олар E-Salyq Business платформасына тіркеліп,

екінші дәрежелі банктерден арнайы есепшоттарын ашып, сол арқылы жұмыс істеуі керек болса да, нақты ол жұмыс тоқтап тұр. Анығын айтқанда арнайы есепшот ашуға екінші деңгейдегі банктер дайын болмай шықты. Мәселені анықтағанда Ұлттық банк бұл ережеге дайындықты тек 31 желтоқсанда ғана бастаған. Салық сарапшыларының айтуынша, арнаулы есепшоттар тек қаңтар айының соңына қарай дайын болатын шығар. Ал оған дейін өзін-өзі жұмыспен қамтушылар табыстарын таза ақшалай алып немесе карталарына аударта алады, чектерін жоғалтпай кейін салық мекемелеріне есеп бере алады деген кеңестер беріліп жатыр.

«Бұл дегеніңіз жауапсыздық,

Жаңа арнаулы салық режимін жай ғана жеңілдік деп қабылдау жеткіліксіз. Бұл – экономикалық мәдениетті қалыптастыруға бағытталған бастама деуге болады. Бұл реформаның түпкі мәні – әлеуметтік қауіпсіздік. Бүгін 4 пайыз төлеген адам ертең зейнетақысыз қалмайды, медициналық көмексіз отырмайды. Ал мемлекет үшін бұл – болашақтағы әлеуметтік жүйенің азайтудың жолы.

ереже шартын орындау үшін банктер жұмысы әлі екі-үш айға созылуы мүмкін» – дейді салық сарапшысы Дмитрий Казанцев. Салық туралы Кодекс шыққалы талай уақыт болды, ал жүйе дайын емес. Бұл мыңдаған өзін-өзі жұмыспен қамтушылардың сенімсіздігін тудырып отыр. Басқа да салық сарапшыларының айтуынша, Салық Кодексінің сөз мәтіні де дұрыс жазылмаған, түсініксіз

Автордан: Уақыт өте келе орын алған келеңсіздіктер жойылып, жаңа салық ережесі оның қаншалықты тиімді екенін тәжірибе көрсетеді деген ойдамыз. Өйткені мемлекет бұл жолы халықтың өмір салтына бейімделген шешім ұсынуға тырысып отыр. Ал мұндай қадамдар қоғамда сенім қалыптастырудың алғашқы баспалдағы саналады.

БАСПАНА ЕНДІ ҚОЛЖЕТІМАІ МЕ?

БҮГІНДЕ ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРДЫҢ КҮН ТӘРТІБІНЕН ТҮСПЕЙ ТҰРҒАН ЕҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕСІНІҢ БІРІ – ТҰРҒЫН ҮЙ ЖАҒДАЙЫ. ЖЫЛ САЙЫН ЕЛІМІЗДЕ ЖҮЗДЕГЕН, МЫҢДАҒАН ПӘТЕРДІҢ КІЛТІ ТАБЫСТАЛЫП, ЖАҢА ЫҚШАМ АУДАНДАР БОЙ КӨТЕРІП ЖАТҚАНЫМЕН, БАСЫНДА БАСПАНАСЫ ЖОҚ АЗАМАТТАРДЫҢ ҚАТАРЫ ӘЛІ ДЕ ҚАЛЫҢ. БІРІ – МЕМЛЕКЕТТІК ТҰРҒЫН ҮЙ КЕЗЕГІНДЕ ТҰРСА, ЕНДІ БІРІ ТҮРЛІ ИПОТЕКАЛЫҚ БАҒДАРЛАМАЛАРҒА ҮМІТ АРТАДЫ. АЛ ХАЛЫҚ ОТБАСЫ БАНКАРҚЫЛЫ ҮЙ АЛУДЫҢ НАҚТЫ ЖОЛДАРЫН ҚАНШАЛЫҚТЫ БІЛЕДІ?

Осы орайда халық арасында «Отбасы банк арқылы үй алу қаншалықты оңай?», «Ереже өзгерді ме?», «Кезекте тұру міндетті ме?» деген сауалдар жиі қойылады. Осы және өзге де сұрақтарға нақты жауап алу үшін Отбасы банк филиалының мамандарымен сұрақ-жауап алмасқан едік.

– Қазіргі таңда халықты қызықтыратын басты сұрақ – 2026 жылы Отбасы банк арқылы үй алу ережелерінде өзгерістер бар ма?

– 2026 жылы айтарлықтай өзгеріс жоқ. Алайда 2025 жылы өте маңызды жаңашылдықтар енгізілгенін атап өткен жөн. 2025 жылдың 24 мамырынан бастап мемлекеттік тұрғын үй кезегі толықтай Отбасы банкке берілді. Енді азаматтар тұрғын үй кезегіне [otken.otbasybank.kz](https://otbasybank.kz) платформасы арқылы онлайн түрде тұра алады. Кезек автоматты түрде қалыптасады, бұл ашықтықты арттырып, адам факторын азайтады. Сонымен қатар, тұрғын үй кезегіне 18 жастан бастап тұруға мүмкіндік бар, ал кезек тізімі тоқсан сайын жаңарып отырады.

– Отбасы банк тұрғын үйді қандай жолдармен береді?

– Банк арқылы тұрғын үй алудың бірнеше бағыты бар. Тұрғын үй кезегінде тұрған азаматтар:

- жалдамалы пәтер алу,
- сондай-ақ 2%, 5%, 7% мөлшерлемемен жеңілдетілген ипотека рәсімдеу мүмкіндігіне ие.

Ал тұрғын үй кезегінде тұрмаған азаматтар да Отбасы банктің ипотекалық бағдарламаларына қатыса алады. Олардың қатарында «Наурыз», «Наурыз жұмыскер», «Әскери баспана», «Аралық заем», «Тұрғын үй заемы» сияқты бағдарламалар бар. Ең бастысы – бағдарламаның талаптарына сай келу және төлем қабілеттілігін растау.

– Қазіргі уақытта облыс бойынша тұрғын үй кезегінде тұрған азаматтар саны қанша?

– Қазір Отбасы банк базасында, нақтырақ айтқанда [otken.otbasybank.kz](https://otbasybank.kz) платформасында 43 мыңға жуық азамат тұрғын үй кезегінде тіркелген. Олар әртүрлі әлеуметтік санаттарға жатады. Атап айтсақ: ата-ана қамқорлығынсыз қалған балалар, ҰОС ардагерлері мен оларға теңестірілгендер, соғыс қимылдарына қатысушылар, көпбалалы отбасылар, I-II топтағы мүгедектер, мүгедек баласы бар отбасылар, ауыр аурумен ауыратын азаматтар, зейнеткерлер, қандастар, тұрғын үйін жоғалтқан азаматтар, толық емес

отбасылар, мемлекеттік қызметкерлер, әскери қызметшілер және апатты деп танылған тұрғын үйде тұратын азаматтар бар.

– Үй алу үшін міндетті түрде тұрғын үй кезегінде тұру қажет пе?

– Жоқ, міндетті емес. Отбасы банк арқылы ипотеканы тұрғын үй кезегінде тұрмай-ақ рәсімдеуге болады. Тіпті атыңызда бір немесе бірнеше тұрғын үй болған жағдайда да ипотека алу мүмкіндігі бар. Алайда бұл кезде банк бағдарламаларының талаптарына сай келу және табыс деңгейін растау міндетті.

– Әкімдік тарапынан берілетін үйлер де Отбасы банк арқылы рәсімделе ме?

– Әкімдік беретін үйлер Отбасы банктің балансына өтпейді. Банк бұл жерде тартушы қызметін атқарады. Яғни, тұрғын үйлерді бөлу процесі [otken.otbasybank.kz](https://otbasybank.kz) сайты арқылы жүзеге асады. Ал тұрғын үйге қатысты құжаттарды рәсімдеумен әкімдік пен тұрғын үй инспекциясы айналысады.

ЖЕТІСУДА 430 ОТБАСЫ ҚОНЫС ТОЙЫН ҚАРСЫ АЛУҒА ЖАҚЫН

Бұл сауалдардан бөлек, күні кеше Отбасы банк баспасөз өкілдеріне арналған брифинг өткізіп, тұрғын үй кезегінде тұрған азаматтар үшін жағымды жаңалықты жария етті. Онда банк пен жергілікті атқарушы органдардың бірлескен жұмысының нақты нәтижелері айтылып, тұрғын үйді бөлу ісі қағаз жүзіндегі жоспар емес, іс жүзінде жүзеге асып жатқанын көрсетті.

Жетісу облысында тұрғын үй кезегінде тұрған азаматтар үшін жыл жақсы жаңалықпен басталды. Брифинг барысында Жетісу облысында тұрғын үй кезегінде тұрған азаматтарға 430 пәтерді бөлу жоспарланғаны мәлім болды. Алғашқы 49 отбасы жаңа жыл қарсаңында-ақ пәтер кілтін алып үлгерген. Солардың бірі – талдықорғандық Жандос Молдияров. Ол тұрғын үй кезегінде 15 жыл тұрған екен. Ол «Бұл хабарға бірден сену қиын болды. Отбасымызбен осы күнді ұзақ күттік», – деген ішкі толқынысын жеткізген болатын.

Жыл бойы пәтерлер «Жалдамалы тұрғын үй» бағдарламасы аясында беріледі. Үй бөлу кезінде азаматтың кезекте тұрған уақыты, әлеуметтік жағдайы және табыс деңгейі ескерілетін көрінеді. Үш және одан көп адамнан тұратын отбасыларда жан басына шаққан табыс екі күнкөріс минимумынан аспауы тиіс, ал шағын отбасылар үшін бұл шек – 3,5 күнкөріс минимумы болуы тиіс. Жалпы,

2026 жылы күнкөріс минимумы 50 851 теңге болып белгіленген болатын.

Банк мамандарының сөзінше, тұрғын үйлердің негізгі бөлігі әлеуметтік осал санаттағы азаматтарға бағытталады. Заңға сәйкес, пәтерлердің кемінде 70 пайызы ардагерлерге, жетім балаларға, көпбалалы отбасыларға, мүгедектігі бар азаматтарға және жесірлерге берілуі керек. Оның 20 пайызы жетім балаларға арналған болса, қалған 50 пайыз бөлігі өзге санаттағы кезекте тұрған азаматтарға ұсынылады.

Маңыздысы – жаңа пәтерлер тек Талдықорған қаласында ғана емес, аудандарда да бөлінеді. Оның ішінде Талдықорғанға – 126 пәтер, Сарқанға – 117, Кербұлақ – 54, Көксу – 46, Алакөл – 28 және Ескелді аудандарына – 10 пәтер ұсынылмақ. Бұл кей азаматтарға оңтайлы шешім болып, өз өңірінен көшпей-ақ баспана алуға мүмкіндік береді.

Тағы бір қолайлы жаңалық – құжат жинау жүгінің азаюы. Отбасы банк қажетті деректерді мемлекеттік базалардан автоматты түрде алады. Азаматтарға тек жеке деректерді өңдеуге келісім беріп, мобильді азаматтар базасындағы телефон нөмірін жаңарту жеткілікті.

Айта кетейік, Тұрғын үйді ұлттық даму институты мәртебесіндегі Отбасы банк 2025 жылдан бастап бөле бастады. Өткен жылдың соңында облыстық әкімдіктер алғашқы кезеңде банкке 7 715 пәтерді тапсырды.

Нәтижесінде Павлодар, Ақмола және Жетісу облыстарының тұрғындары қоныстойын атап өтті. Ал тұрғын үйді

бөлу Жамбыл, Шығыс Қазақстан, Ақтөбе, Ұлытау, Қарағанды, Абай және Қызылорда облыстарында күтілуде.

ТҰРҒЫН ҮЙ КЕЗЕГІ: БАСҚАРУ ТОЛЫҚТАЙ ОТБАСЫ БАНККЕ ӨТТІ

Тұрғын үй саласындағы өзгерістер тек жаңа пәтер алудың маңында шектелмейді. Жыл соңынан біразымызға түсініксіз болып жатқан сұрақтар қатарын жоғарыда қойдық. Соның ішінде, үй кезегінде тұратын азаматтарға үйді неге жергілікті атқарушы органдар емес, отбасы банк табыстайды деген сауалымыз болған. Ол туралы банк мамандары соңғы жылдары бұл бағыттағы басқару жүйесі де түбегейлі жаңарғанын айтты.

Мемлекет басшысы 2024 жылғы 22 қарашада тұрғын үй саясатын реформалауға бағытталған заңға қол қойып, 2025 жылдың 24 мамырынан бастап тұрғын үйге мұқтаж азаматтарды есепке алу, кезекке қою және тұрғын үй беру ту-

ралы шешім қабылдау құзыреті толықтай Отбасы банкке берілген екен.

Осы өзгерістерге сәйкес, 2025 жылдың 13 маусымында Жетісу облысының энергетика және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық басқармасы «Kеzekte.kz» бірыңғай ұлттық жүйесінде тіркелген 15 716 азаматтың деректерін Отбасы банкке өткізіпті.

Жаңартылған жүйе іске қосылғанға дейін де тұрғын үй беру жұмысы тоқтамапты. Бұл туралы брифингте «Талдықорған қаласының тұрғын үй қатынастары бөлімі» ММ тұрғын үй қорын басқару секторының меңгерушісі Ақмарал Исабекова:

– 2025 жылдың басынан 23 мамырына дейін Талдықорған қаласының мемлекеттік тұрғын үй қорынан әлеуметтік осал топтарға 376 тұрғын үй берілді. Оның ішінде «Бірлік» шағын ауданындағы көпқабатты үйлер, «Береке» коттедж қалашығы мен «Жастар-3» тұрғын алабындағы үйлер бар. Сондай-ақ сот шешімімен 8 азамат баспанамен қамтылған.

Бұдан бөлек, «Құлагер» шағын ауданындағы жаңа үйлер де Отбасы банк арқылы сатылымға шығарылды. 2025 жылдың басынан бері №10 және №32 үйлердегі 218 пәтер банк арқылы өз иесін тапты. Қазіргі таңда «Жастар-3» тұрғын алабынан сатып алынған 74 үй, «Шығыс» шағын ауданындағы 43 пәтерлі және Қ.Жалайыри даңғылындағы 60 пәтерлі үйлерді пайдалануға беру мәселесі қаралуда, - деді.

Жыл соңында тұрғын үй беру қарқыны одан әрі жанданғанын да тілге тиек етті маман. 2025 жылғы 18 желтоқсанда Отбасы банктің хаты негізінде «Жастар-3» тұрғын алабынан 18 азаматқа, ал «Шығыс» шағын ауданы мен Қ.Жалайыри даңғылындағы үйлерден тағы 26 пәтер беріліпті. Сонымен қатар, мемлекеттік сатып алу порталы арқылы «Құлагер» шағын ауданынан 48 пәтер және «Жастар-3»-тен 3 жеке үй сатып алынған.

Қазірдің өзінде Қ.Жалайыри даңғылындағы №22 және №24 үйлер, «Жастар-3» тұрғын алабындағы 177 тұрғын үй, сондай-ақ «Құлагер» шағын ауданындағы №25 үйдің бірқатар пәтерлері пайдалануға беруге дайын тұр.

Бұл деректер тұрғын үй саясатының тек жоспар деңгейінде емес, нақты іске асып жатқанын көрсетеді. Ал басқарудың Отбасы банкке өтуі – баспанаға мұқтаж азаматтар үшін әділдік пен ашықтықты қамтамасыз етудің тағы бір қадамы.

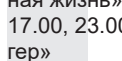
Тілші түйіні: Баспана мәселесі – бір күннің шаруасы емес, бірақ жүйелі қадам мен нақты жауапкершілікті талап ететін сала. Соңғы сіз бен біз түсінбей, ойландырып жатқан өзгерістер көрсеткендей, тұрғын үй кезегін бір орталыққа біріктіру, процесті цифрландыру және Отбасы банкке сеніп тапсыру – тұрғын үйге қол жеткізудің бір саты жеңілдегені деп айқындайды сала мамандары. Жетісуда бөлінетін әрбір пәтер – статистика ғана емес, жылдар бойы күткен үміттің ақталуы десек те болады. Ал бұл үдеріс ашық әрі әділ жалғасын тапса, баспанаға қол жеткізу көпшілік үшін қол жетпес арман емес, нақты мақсатқа айналары анық.

Дүйсенбі - Понедельник, 19 қантар

ХАБАР

05.00 Концерт «Айналдым сенен, атамекен-ай»
06.00 «7 кун»
06.40 Глобальные события
07.00 «Оян!»
09.00 «Дәстүр»
09.30 Худ. фильм «Моя большая казахская семья-2: операция бажухи»
10.50, 14.00 Әсем әндер
11.30 «Қоғам пікірі» саяси ток-шоуы
12.30 ОйнаQ
13.30 «Көзқарас»
14.30 Мультсериал «Лунтик»
15.00 Сериал «Моя прекрасная жизнь»
17.00, 23.00 Сериал «Триггер»
19.00 Новости
19.30 Телехикая «Шырмалған тағдыр»
21.30 Жаңалықтар
22.00 Телехикая «Жолдар»

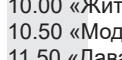
31 КАНАЛ

06.00, 04.00 «Әзіл студия» ойын-сауық
06.30, 05.20 «Ризамын» ойын-сауық
07.00, 02.40 «Time Vine» ойын-сауық
07.30, 01.20 «31 әзіл» ойын-сауық
09.00 Саумал
09.20, 03.00 «Tik Tok show» ойын-сауық
09.30 Мультсериал «Пингвины Мадагаскара»
10.30 Мультсериал «Кунг-фу Панда»
11.30 Мультсериал «Губка Боб»
12.00 КИНО. Дакота Фаннин в фэнтези «Паутина Шарлотты»
14.00 Худ. фильм «Люди в черном-3»
16.00 Худ. фильм «Хищники»
20.30 сериал «Феникс»
01.00 сериал «Такси под прикрытием»
02.40 «Новости»
02.55 «Жаңалықтар»
03.10 «Koremiz-шоу»
03.55 «Басты жаңалықтар»
04.20 «П@ytina»

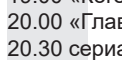
ЕВРАЗИЯ

06.00 «Путіна»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
08.30 «Доброе утро, казахстан!»
10.00 «Жить здорово!»
10.50 «Модный приговор»
11.50 «Давай поженимся!»
12.45 Сериал «Знахарь»
14.00 «Новости»
14.15 «Жаңалықтар»
14.30 «Qoslike»
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Koremiz-шоу»
20.00 «Главные новости»
20.30 сериал «Феникс»
01.00 сериал «Такси под прикрытием»
02.40 «Новости»
02.55 «Жаңалықтар»
03.10 «Koremiz-шоу»
03.55 «Басты жаңалықтар»
04.20 «П@ytina»

КТК

07.05 «Әнім сен едің», ойын-сауық
07.30 «Қаралы жесір»
11.00 «Реальная мистика», реалити-шоу
13.40 сериал «Наперекор судьбе»
15.40 «Реальная мистика», реалити-шоу
18.30 сериал «Одна в чукурова» «однажды
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.40 Сериал «Чужие грехи»
23.40 сериал «Закон тайги»
01.20 сериал «Наперекор судьбе»
03.00 «Қаралы жесір»
06.00 «Әнім сен едің», ойын-сауық (қайталау)
06.10 Кешкі жаңалықтар (қайталау)

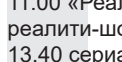
КТК

07.05 «Әнім сен едің», ойын-сауық
07.30 «Қаралы жесір»
11.00 «Реальная мистика», реалити-шоу
13.40 сериал «Наперекор судьбе»
15.40 «Реальная мистика», реалити-шоу
18.30 сериал «Одна в чукурова» «однажды
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.40 Сериал «Чужие грехи»
23.40 сериал «Закон тайги»
01.20 сериал «Наперекор судьбе»
03.00 «Қаралы жесір»
06.00 «Әнім сен едің», ойын-сауық (қайталау)
06.10 Кешкі жаңалықтар (қайталау)

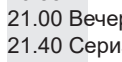
КТК

07.05 «Әнім сен едің», ойын-сауық
07.30 «Қаралы жесір»
11.00 «Реальная мистика», реалити-шоу
13.40 сериал «Наперекор судьбе»
15.40 «Реальная мистика», реалити-шоу
18.30 сериал «Одна в чукурова» «однажды
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.40 Сериал «Чужие грехи»
23.40 сериал «Закон тайги»
01.20 сериал «Наперекор судьбе»
03.00 «Қаралы жесір»
06.00 «Әнім сен едің», ойын-сауық (қайталау)
06.10 Кешкі жаңалықтар (қайталау)

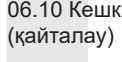
7 КАНАЛ

06.02 Жұлдыздар шеруі
07.00 Телехикая «Шөл мен шайқас»
08.00 Телехикая «Ғаламат ғасыр. Хюррем»
10.00, 20.00 Сериал «Черная любовь»
10.50, 22.00 Сериал «Стамбульская невеста»
11.50 Сериал «Листопад»
13.00 Жаңалықтар
13.15 Новости
13.30 Телехикая «Кек қуған сұлу»
14.20 Мультфильм «Мулан 2» (США)
15.40 Худ. фильм «По соображениям совести» (США)
18.00 Жаңалықтар
18.30 Сериал «Великолепный век. Хюррем»
19.30 Новости
20.50 Телехикая «Үзілген жапырақтар»
22.50 «Малай». Көркем фильм
00.40 Сериал «Месть женщины»
01.40 Телехикая «Үнсіз жүрек»
02.40 Жаңалықтар
03.10 Новости
03.40 Әйгерім Сейфолланың Сырласуы
04.30 Япырай
05.10 Телехикая «Әсекшілер»

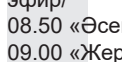
ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 «Жер жаннаты - Жетісу» аудан, қала мәдени күндері
10.45 «Әсем әуен»
11.00 «Бір шәугім шай»
11.30 Д/ф «Travel Kazakhstan»
12.05 «Әсем әуен»
13.05 «Единый народ»
13.35 «Әсем әуен»
14.30 «Арнайы репортаж»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Шашу»

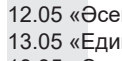
ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 К/ф «Төле би»
11.05 «Әсем әуен»
11.45 Д/ф «Доступ есть?»
12.00 «Аман болайық» /тікелей эфир/
12.40 «Әсем әуен»
13.05 «19 аймақ»
13.40 «Әсем әуен»
14.30 «Ғибрат»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Туған күніңізбен, Анашым»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 К/ф «Төле би»
11.05 «Әсем әуен»
11.45 Д/ф «Доступ есть?»
12.00 «Аман болайық» /тікелей эфир/
12.40 «Әсем әуен»
13.05 «19 аймақ»
13.40 «Әсем әуен»
14.30 «Ғибрат»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Туған күніңізбен, Анашым»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 К/ф «Төле би»
11.05 «Әсем әуен»
11.45 Д/ф «Доступ есть?»
12.00 «Аман болайық» /тікелей эфир/
12.40 «Әсем әуен»
13.05 «19 аймақ»
13.40 «Әсем әуен»
14.30 «Ғибрат»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Туған күніңізбен, Анашым»

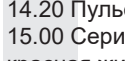
Считать недействительным утеранный бланк ИБР Азербайджан 2025 год за № 6056733 ИП «Ахметова С.А.» ИИН 010907601575 а/м 029 AFR19

Сейсенбі - Вторник, 20 қантар

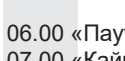
ХАБАР

05.00 Асан Абдралиннің «Күліп қара» концерті
06.00, 19.00 Новости
21.30 Жаңалықтар
06.30, 07.00 «Оян!»
09.00 Жер-жаһан
09.30, 19.30 Телехикая «Шырмалған тағдыр»
09.10 «Хақың бар»
11.30, 22.00 Телехикая «Жолдар»
12.30 «ОйнаQ»
13.30 «Өзекті»
14.00 «Әлеумет»
14.30 Мультсериал «Лунтик»
14.20 Пульс планеты
15.00 Сериал «Моя прекрасная жизнь»
17.00, 23.00 Сериал «Триггер»

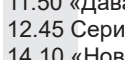
31 КАНАЛ

06.00, 04.00 «Әзіл студия» ойын-сауық
06.30, 05.20 «Ризамын» ойын-сауық
07.10, 20.00 Информбюро (рус., каз.)
08.00, 02.00 «31 әзіл» ойын-сауық
09.00 Саумал
09.20, 03.00 «TikTok show» ойын-сауық
09.40 Мультсериал «Пингвины Мадагаскара»
10.40 Мультсериал «Кунг-фу Панда»
11.40 Мультсериал «Губка Боб»
13.10 Худ. фильм «Судья Дредд»
15.10 Худ. фильм «Ковбои против пришельцев»
17.40 Худ. фильм «Индиана Джонс: в поисках утраченного ковчега»
21.00 Худ. фильм «Пасть»
22.50 «Атылған оқ»
01.10 «Ғажайыпсың» телехикаясы.
02.40 «Time Vine» ойын-сауық
03.20, 05.00 «What's up?» ойын-сауық
04.20 «1001 Әзіл» ойын-сауық
04.30 Телевикторина «Bala battle»

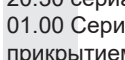
ЕВРАЗИЯ

06.00 «Паутіна»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
08.30 «Доброе утро, Казахстан!»
10.00 «Жить здорово!»
10.50 «Модный приговор»
11.50 «Давай поженимся»
12.45 Сериал «Знахарь»
14.10 «Новости»
14.20 «Жаңалықтар»
14.30 «Qoslike»
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Koremiz-шоу»
20.00 «Главные новости»
20.30 сериал «Феникс»
01.00 Сериал «Такси под прикрытием»
02.40 «Жаңалықтар»

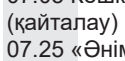
КТК

07.05 Кешкі жаңалықтар (қайталау)
07.25 «Әнім сен едің», ойын-сауық
07.30 «Қаралы жесір»
09.20 Вечерние новости
10.00 Сериал «закон тайги»
11.40 Сериал «Чужие грехи»
13.40 сериал «Наперекор судьбе»
15.40 «Реальная мистика», реалити-шоу
18.30 сериал «Однажды в чукурова»
20.35 кешкі жаңалықтар
21.00 вечерние новости
21.40 сериал «чужие грехи»
23.40 сериал «закон тайги»
01.20 сериал «наперекор судьбе»
02.40 кешкі жаңалықтар (қайталау)

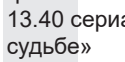
КТК

07.05 Кешкі жаңалықтар (қайталау)
07.25 «Әнім сен едің», ойын-сауық
07.30 «Қаралы жесір»
09.20 Вечерние новости
10.00 Сериал «закон тайги»
11.40 Сериал «Чужие грехи»
13.40 сериал «Наперекор судьбе»
15.40 «Реальная мистика», реалити-шоу
18.30 сериал «Однажды в чукурова»
20.35 кешкі жаңалықтар
21.00 вечерние новости
21.40 сериал «чужие грехи»
23.40 сериал «закон тайги»
01.20 сериал «наперекор судьбе»
02.40 кешкі жаңалықтар (қайталау)

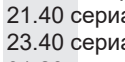
КТК

07.05 Кешкі жаңалықтар (қайталау)
07.25 «Әнім сен едің», ойын-сауық
07.30 «Қаралы жесір»
09.20 Вечерние новости
10.00 Сериал «закон тайги»
11.40 Сериал «Чужие грехи»
13.40 сериал «Наперекор судьбе»
15.40 «Реальная мистика», реалити-шоу
18.30 сериал «Однажды в чукурова»
20.35 кешкі жаңалықтар
21.00 вечерние новости
21.40 сериал «чужие грехи»
23.40 сериал «закон тайги»
01.20 сериал «наперекор судьбе»
02.40 кешкі жаңалықтар (қайталау)

7 КАНАЛ

06.02, 02.40 Жаңалықтар
06.30, 03.10 Новости
07.00 Телехикая «Шөл мен шайқас»
08.00 «Пороро» Мультхикая
08.30 Союзмультфильм
09.00 Телехикая «Ғаламат ғасыр. Хюррем»
10.00, 20.00 Сериал «Черная любовь»
10.50, 22.00 Сериал «Стамбульская невеста»
11.50 Сериал «Листопад»
13.00 Жаңалықтар
13.15 Новости
13.30 Телехикая «Кек қуған сұлу»
14.50 Телехикая «Кеш келген махаббат»
15.50 Худ. фильм «Малай»
17.50 Мультсериал «Ну, погоди!»
18.00 Жаңалықтар
18.30 Сериал «Великолепный Век. Хюррем»
19.30 Новости.
20.50 Телехикая «Үзілген жапырақтар»
22.50 Худ. фильм «Зумрад И Киммат»
00.40 Сериал «Месть женщины»
01.40 Телехикая «Үнсіз жүрек»
203.40 Әйгерім Сейфолланың Сырласуы
04.40 Япырай
05.40 Телехикая «Әсекшілер»

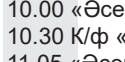
ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 К/ф «Төле би»
11.05 «Әсем әуен»
11.45 Д/ф «Доступ есть?»
12.00 «Аман болайық» /тікелей эфир/
12.40 «Әсем әуен»
13.05 «19 аймақ»
13.40 «Әсем әуен»
14.30 «Ғибрат»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Туған күніңізбен, Анашым»

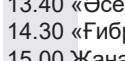
ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 К/ф «Төле би»
11.05 «Әсем әуен»
11.45 Д/ф «Доступ есть?»
12.00 «Аман болайық» /тікелей эфир/
12.40 «Әсем әуен»
13.05 «19 аймақ»
13.40 «Әсем әуен»
14.30 «Ғибрат»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Туған күніңізбен, Анашым»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 К/ф «Төле би»
11.05 «Әсем әуен»
11.45 Д/ф «Доступ есть?»
12.00 «Аман болайық» /тікелей эфир/
12.40 «Әсем әуен»
13.05 «19 аймақ»
13.40 «Әсем әуен»
14.30 «Ғибрат»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Туған күніңізбен, Анашым»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 К/ф «Төле би»
11.05 «Әсем әуен»
11.45 Д/ф «Доступ есть?»
12.00 «Аман болайық» /тікелей эфир/
12.40 «Әсем әуен»
13.05 «19 аймақ»
13.40 «Әсем әуен»
14.30 «Ғибрат»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Әсем әуен»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Туған күніңізбен, Анашым»

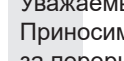
Считать недействительным утеранный бланк ИБР Россия 2025 год за № 0293123 ИП «Жибек жолы 777» ИИН 870111300182

Сәрсенбі - Среда, 21 қантар

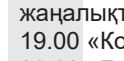
ХАБАР

03.00-17.00 Техникалық үзіліс
17.00, 01.00 ҚР Әнұраны
17.00, 23.00 Сериал «Триггер»
19.00 Новости
19.30 Телехикая «Шырмалған тағдыр»
21.30 Жаңалықтар
22.00 Телехикая «Жолдар»

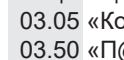
31 КАНАЛ

06.00, 04.00 «Әзіл студия» ойын-сауық
06.30, 05.20 «Ризамын» ойын- сауық
07.10, 20.00 Информбюро(рус., каз.)
08.00 «31 әзіл» ойын-сауық
09.00 Саумал
09.20, 03.00 «Tik Tok show» ойын-сауық
09.40 Мультсериал «Пингвины Мадагаскара»
10.40 Мультсериал «Кунг-фу Панда»
11.40 Мультсериал «Губка Боб»
13.20 Худ. фильм «Защитник»
15.10 Худ. фильм «Индиана Джонс И Храм Судьбы»
21.00 Худ. фильм «5-я волна»
23.10 «Сүйгенімбол» телехикаясы.
02.50 «Time Vine» ойын-сауық
03.20, 05.00 «What's up?» ойын-сауық
04.20 «1001 Әзіл» ойын-сауық
04.30 Телевикторина «Bala battle»

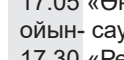
ЕВРАЗИЯ

Уважаемые телезрители! Приносим извинения за перерыв в эфире до 17:00 в связи с профилактическими работами
17.00 «Поле чудес»
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «Koremiz-шоу»
20.00 «Главные новости»
20.30 сериал «Феникс»
01.00 сериал «Такси под прикрытием»
02.40 «Басты жаңалықтар»
03.05 «Koremiz-шоу»
03.50 «П@ytina»

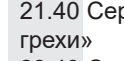
КТК

03.00 Профилактика
17.05 «Әнім сен едің», ойын- сауық
17.30 «Реальная мистика», реалити-шоу
18.30 Сериал «Однажды в Чукурова»
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.40 Сериал «Чужие грехи»
23.40 Сериал «Закон Тайги»
01.20 Сериал «Наперекор судьбе»
03.10 «Қаралы жесір»
04.50 «Әнім сен едің», ойын-сауық (қайталау)
06.10 Кешкі жаңалықтар (қайталау)

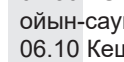
КТК

03.00 Профилактика
17.05 «Әнім сен едің», ойын- сауық
17.30 «Реальная мистика», реалити-шоу
18.30 Сериал «Однажды в Чукурова»
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.40 Сериал «Чужие грехи»
23.40 Сериал «Закон Тайги»
01.20 Сериал «Наперекор судьбе»
03.10 «Қаралы жесір»
04.50 «Әнім сен едің», ойын-сауық (қайталау)
06.10 Кешкі жаңалықтар (қайталау)

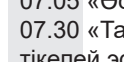
КТК

03.00 Профилактика
17.05 «Әнім сен едің», ойын- сауық
17.30 «Реальная мистика», реалити-шоу
18.30 Сериал «Однажды в Чукурова»
20.35 Кешкі жаңалықтар
21.00 Вечерние новости
21.40 Сериал «Чужие грехи»
23.40 Сериал «Закон Тайги»
01.20 Сериал «Наперекор судьбе»
03.10 «Қаралы жесір»
04.50 «Әнім сен едің», ойын-сауық (қайталау)
06.10 Кешкі жаңалықтар (қайталау)

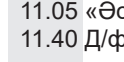
7 КАНАЛ

06.02, 02.30 Жаңалықтар
06.30, 03.00 Новости
07.00 Телехикая «Шөл мен шайқас»
08.00 «Пороро» Мультхикая
08.30 Союзмультфильм
09.00 Телехикая «Ғаламат ғасыр. Хюррем»
10.00, 20.00 Сериал «Черная любовь»
10.50, 22.00 Сериал «Стамбульская невеста»
11.50 Сериал «Листопад»
13.00 Жаңалықтар
13.15 Новости
13.30 Телехикая «Кек қуған сұлу»
14.50 Телехикая «Кеш келген махаббат»
15.50 Худ. фильм «Зумрад И Киммат»
17.50 Мультсериал «Ну, погоди!»
18.00 Жаңалықтар
18.30 Сериал «Великолепный Век. Хюррем»
19.30 Новости.
20.50 Телехикая «Үзілген жапырақтар»
22.50 Худ. фильм «Зумрад И Киммат»
00.40 Сериал «Месть женщины»
01.40 Телехикая «Үнсіз жүрек»
203.40 Әйгерім Сейфолланың Сырласуы
04.40 Япырай
05.40 Телехикая «Әсекшілер»

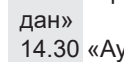
ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 К/ф «Төле би»
11.05 «Әсем әуен»
11.40 Д/ф «Жайлы мектеп»
12.05 «Біздің толқын» /тікелей эфир/
12.50 «Әсем әуен»
13.05 «19 регион»
13.40 «Қылышсыз майдан»
14.30 «Ауылдан адам көшкенмен...»
14.45 Әсем әуен
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Шашу»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Құтқару операциясы»
17.00 «Дала сыры»
17.20 «Әсем әуен»
18.00 «19 аймақ» /тікелей эфир
18.40 «Әсем әуен»
19.30 «Агро аймақ»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 К/ф «Төле би»
11.05 «Әсем әуен»
11.40 Д/ф «Жайлы мектеп»
12.05 «Біздің толқын» /тікелей эфир/
12.50 «Әсем әуен»
13.05 «19 регион»
13.40 «Қылышсыз майдан»
14.30 «Ауылдан адам көшкенмен...»
14.45 Әсем әуен
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Шашу»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Құтқару операциясы»
17.00 «Дала сыры»
17.20 «Әсем әуен»
18.00 «19 аймақ» /тікелей эфир
18.40 «Әсем әуен»
19.30 «Агро аймақ»

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
08.50 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Әсем әуен»
10.30 К/ф «Төле би»
11.05 «Әсем әуен»
11.40 Д/ф «Жайлы мектеп»
12.05 «Біздің толқын» /тікелей эфир/
12.50 «Әсем әуен»
13.05 «19 регион»
13.40 «Қылышсыз майдан»
14.30 «Ауылдан адам көшкенмен...»
14.45 Әсем әуен
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Шашу»
16.00 Новости/прямой эфир
16.20 К/ф «Құтқару операциясы»
17.00 «Дала сыры»
17.20 «Әсем әуен»
18.00 «19 аймақ» /тікелей эфир
18.40 «Әсем әуен»
19.30 «Агро аймақ»

ОТБАСЫНДА БАНКИР КІМ?

Редакциядағы қыздардың бір сәт компьютерден бастарын көтеріп, тықылдатып клавиатура басқаннан қолдары босаған сәтті пайдаланып бәріне сұрақ қойдым: - қыздар, миымызды сергітейік, басқа тақырыпты талдайық. Үйлерінде ақшаны кім ұстайды, осы? Өзің бе, күйеуің бе? Ақша бітіп қалғанда не істейсіңдер? Мен үшін қызық сияқты бұл тақырып. Өйткені отбасындағы кикілжіңдер ақшадан басталатын сияқты.

- Охо, мынау қызық сұрақ екен! - деді бірінші болып жауап қатқан Нұржамал.

- А зачем вам это надо? - деді орысша оқыған Гүлжахан.

- Ой, ақшаны жұмсайтын әйел ғой. Үйдегі еркек ақша ұстаса күйеуге тиіп нем бар? - деп қалды Гүлсара.

Осылайша әрқайсысы бір-бірілеп өз пікірінен хабар беріп жатты. Ортамыздағы жалғыз жігіт Самат қана болатын. Ол да өз ойын айтып қалды.

- Ақша ұстаған адам үйдегі шаруаның бәріне жауапты болады. Сол үшін мен қолымдағы ақшаның бәрін әйеліме беремін. Не істесе де өзі біледі. Тек мені мазаламаса болды "ақша жоқ, бітті!" - деп. Әйел деген ері берген ақшаны ұқсатып жұмсап, ешкімге қарызданбай, көрпесіне қарай көсіліп, не болса соны сатып ала бермей, той сайын жаңа көйлек ала бермей, үнемдеп жұмсауы керек. Қысқасы, келесі айлыққа дейін қысылмай жетуіміз керек. Мен әйеліме осындай шарттар қойып, оның орындалуын талап етем - деген Саматтың сөзі бізді ойлантып жіберді.

Сәл пауздан кейін әңгімеге Гүлжахан араласты. Ол ойын орысша жеткізді. Бірақ мен оны қазақшалайын сіздерге түсінікті болу үшін.

- Мен өзімнің айлығымды күйеуіме беремін. Өйткені мен ақша жұмсай алмаймын. Керек емес дүниелерді қызығып алып қоямын да, несие төлемек түгілі тамаққа ақша жетпей қалады... Ол болса өте үнемшіл. Ал мен бес ұлдың ортасында еркелеп өскен жалғыз қыз болғандықтан ақшаны білгенімше жұмсап үйренгенмін. Күйеуім болса тұрмысы тапшылық көрген отбасынан болғандықтан шығар, ақшаның бәрі есепке

алынады. Есесіне менің құлағым тыныш, үйде бәрі бар. Тоңазытқышты азыққа толтырып қояды, күнделікті нан-сүтке өзі барады, коммуналдық төлемдер мен машина алған несиемізді өзі уақтылы төлейді. Біз киімді ай сайын жаңартпаймыз.

- Ойбууу, сен жындысың ба айлығыңды күйеуге беріп! Мен ондай күйеумен тұрмас едім, ақшаны күйеуіме беретін болсам маған байдың керегі не? - деп Гүлсара шықты.

Көп сөйлемейтін Мәрия қызымыз: - Менің күйеуім таксист, тапқан табысын қолыма ұстатады. Керегінді ал дейді. Ал мен ол ақшаны жұмсағым келмейді. Шаршап жүріп тапқан табысын шашқым келмейді өзіме жұмсап, тығып қоямын. Оған ақша керек кезде беремін. Өз айлығымды үнемдеп жұмсаймын...

Қызық болды өзі, қыздар қызақыза айлықтың төмендігі мен бағаның шарықтауына үкіметті кінәлап, біз қашан байимыз, бала өсіріп оқыту да ақша, бәрі ақша, журналистен кедей адам жоқ шығар біздің қоғамда - деп тақырып басқа жаққа кетті...

Міне, осылайша отбасындағы ақшаның банкирі кім деген тақырыпты талдауда пікір

әрқилы екенін байқадық. Қалыптасқан әдет бойынша, ер адам табыс табады, ал әйелі - ол табысты құрайды, шаңырақтың игілігіне жұмсап, отбасының ырысын шашпай, аз тапсын - көп тапсын, азаматының табысын ұқсатып отырады дегенмен, барлық отбасында бұлай емес екен.

ОТБАСЫНДА АҚШАНЫҢ МАҢЫЗЫ

Осы тақырыпқа ел не дейді екен деп ғаламторды біраз шарлағанда ақша жұмсаудың қыр-сырын ғалымдар да зерттейді екен. Олардың тұжырымына қарасақ, ерлі-зайыптылардың ұрыс-керісі көбіне неден туындайтыны анықталған. Ұрыс-керістің себептерін ғалым болмасақ та күнделікті өмір тәжірибесінен байқағанымыз бар ғой, ғалымдардың зерттеуі тура біздің ойлаған ойларымызбен дәп түсті. Соларды айта кетсек:

Үшінші орында - үйдегі шаруашылық міндеттерді дұрыс атқармауға байланысты ұсақ ұрыс-керістер орналасқан.

Екінші орын – жұптардың бір-біріне деген қызғанышы.

Бірінші орында - ақшаға байланысты

ПОЛИАНДРИЯ - БІРНЕШЕ КҮЙЕУМЕН БІРГЕ ТҰРУ

Осы бір қызық болса да күрделі, біздің қоғамымызға жат тақырыпты біз газетіміздің өткен жылғы 5 желтоқсандағы санында 1 бетте жариялаған болатынбыз. Оған себеп болған мәселе Мәжілісте ер азаматтардың көп әйел алуын заңдастыру туралы көтерілген тақырыпқа қоғам белсендісі, продюсер Баян Алағезованың әйелдерге де көп күйеумен тұруын заңдастыру туралы ұсынысы еді. Осы жарияланымнан кейін редакциямызға хабарласқан оқырман ер-азаматтар көп болды. Олар ерлердің намысын қорғап, айтқан уәждерінің бәрін болмаса да, орынды деп тапқан пікірлерін жариялауды жөн көрдік. Оқырмандардың аты-жөні өзгертіліп және жазғандары түпкі мағынасы сақталып, бірақ өңделіп берілгенін ескертеміз.

Дәулет Ахметов:

- Алдымен «матриархат» пен «патриархат» деген сөздердің мағынасын ажыратып алайық. Матриархат дегеніміз ертедегі адамдардың алғашқы қоғамындағы әйел басқарған қауым. Бұл қоғамда әйелдердің үстемдігі жоғары болды. Ол үстемдіктің болу себебі әйелдің тұрмысты билеу ақылы мен қауымды басқару шеберлігі, икемділігі алғашқы қауымдық қоғамда қажет болған шығар. Ал біз білетін алғашқы қауымдық қоғамда әйел күйеуін аң аулап, мамонтты әкелуге жіберіп, лашығында немесе үңгірде лаулатып от жағып отыратынын оқыдық. Кейбір тарих зерттеушілері матриархаттың адамзат тарихында болғанына күмән келтіріп жатады. «Әйелдің шашы ұзын, ақылы қысқа» деген мақалдар мүмкін, сол кезде пайда болған шығар.

Ал патриархаттық қоғамды, өздеріңіз білетіндей, адамзат тарихының дамуындағы қажеттілік – ерлердің үстемдігі. Міне, біз қазір патриархаттық қоғамда өмір сүріп жатырмыз. Ерлер мен әйелдердің қоғамдағы орны мен атқаратын міндеті әртүрлі. Мен интернеттен оқып алған емес, өз ойымды айтсам, қазір Алағезова айтқан көп күйеулік жүйе бізге жат нәрсе. Ол қоғамды артқа, кері сүйрейтін құбылыс. Біздің қоғам ерлер басқарып отырған патриархаттық жүйедеміз. Алағезова әйелдігін білдіріп, тек әйелдік эмоциямен айтып отыр, ерлер төрт әйел алса біз де қалыспайық дегендей.

Бір мезгілде бірнеше жігітпен жүретін

әйелдер бар шығар, бірақ бір төсекте бірнеше күйеумен қазақ әйелдері тұра алмайды. Мен оларды ондай қылыққа қимаймын және қазақ әйелдері оған бармайды деп ойлаймын.

Қасымбек Бөлтіріков:

- Біздің қоғамдағы әйелдер ондай «жетістікке», меніңше, бармайды. Оған адамның физиологиялық таңдауы керек пе, жоқ, басқа мәселе ме, білмеймін, миым жетпейді. Қараңызшы, қыз үшін, әйел үшін ер адамдар шайқасып, таласып жатады емес пе? Тіпті жынысы ұрғашы үшін жануарлар да шайқасады. Ал бір әйелдің бірнеше күйеуі болуы оғаш екен, тіпті естіген құлақ та шошиды одан. Сіздер жазған Тибеттік ағайынды кісілердің әйелі болудан сақтасын құдайым. Ол деген жабайылық қой. Тіпті айтар сөзім жоқ...

Дархан:

- Сіздердің жазған тақырыптарыңызды қызыға оқып шықтым. Бірден интернетке кірдім бұл не деп. Себебі мұндайды бұған дейін естімеппін. Сіздер жазған екі күйеуі бар әйел талдықорғандық па? Қазақ па? Сеніңкіремей тұрмын жазғандарыңызға. Ислам дінінде мұндай жоқ шығар.

Санат Бекбосынов:

(орысша сөйлейтін жігіт екен, аударма жасадық – ред.!)

- Мен, расын айтсам, қазақша оқымаймын сөйлемеймін, орысша ортада өстім. Бірақ жігіттерден естідім сіздердің жазғандарыңызды. Қызық екен тақырып. Мен қазақша білмесем де дінге сенетін адаммын. Сондықтан айтарым, мұсылман дініндегілер үшін Құдай ер адамдарға 4 әйел алуға рұқсат берсе де, әйелдерге

ислам діні көпкүйеулікке тыйым салған. Себебі, ол әйел қай еркектен екіқабат болып қалғанын біле алмайды. Сол себептен ол туып алған баласына «сенің әкең мынау» деп жатқан еркектерін көрсете алмайды. Қайдан біледі ол кімнен көтергенін? Ал Тибет әйелдері ағайынды жігіттерге тиген соң олар бөлініп-жарылмайды. Бір шаңырақтың ұрпақтары болып көбейе

береді. Құдай сақтасын мұндайdan. Артта қалған елдерге еліктемейік.

Жанат: (әйел адам)

- Сіздердің бұл әңгімені тақырып етіп таңдағандарыңызды түсінбеймін. Үлгі алатын әңгіме емес. Мұндайды неге жазасыздар? Оқырмандарымыз көбейсін десеңіздер басқа жақсы тақырыптар да бар ғой...

РЕДАКЦИЯДАН:

Ия, біздің қоғам үшін бұл өте жат нәрсе. Ал адамзат тарихында ғылыми тілде «полиандрия» деп аталатын құбылыс жер шарының 5-6 мемлекетінде кездесетін жағдай. Біз де оны интернеттен оқып білдік. Қарап отырсақ ол елдер озық елдер қатарына жатпайды, әлі де тайпалық даму кезеңінде, өркениеттен алыс. Оның себебі де әрқилы екен... Талдықорғандық келіншектің де екі күйеумен тұру себебі бар. Оны мақаламызда жазғанбыз. Адам тәуелділікке тап болған жағдайда кездесетін құбылыс шығар бұл. Қалай десек те, біздің оқырмандарымыздың бұл құбылысқа қарсы екендіктеріне қуандық.

ШЫН СҮЮ ҮШІН ДЕ ДАРЫН КЕРЕК

Газетіміздің тұрақты оқырманы, қазақ тарихының, Жетісу өлкесі тарихын зерттеуші, оны зерделеп жинаушы, үйіндегі жеке бөлмесінде жинаған 10 мыңнан аса кітаптары, сан жүздеген газеттері мен журналдары бар өлкетанушы ағамыз Құлтай Нұрқалбайұлымен бір әңгімеміз «Халық қаһарманы» атағы берілген Бауыржан Момышұлы туралы болып еді. Осы атаққа лайық жанның, өттең, көзі тірі кезінде еленбегені жанға батады. Редакцияға бір келгенінде ағамыз Құлтай «Түркістан» газетінде 2018 жылы 25 қаңтарда жарияланған осы бір мақаланы ала келіпті. Онда жастарға, жастарға ғана емес кез келген жанға ой салатын, өткен ғасырдағы адамдардың асыл сезімдерін, адамгершілік қасиеттерін үлгі ететін тарихи мәні бар, Баукеңді терең бағалаған, Баукеңнің қаталдығын жете түсініп, оны жанымен сүйген әйел хаты жарияланған.

ВЕРА ПАВЛОВНАНЫҢ БАУКЕҢЕ ЖАЗҒАН ХАТЫ

Вера Павловна Строева (Рихтер) қазақтың батыры Бауыржан Момышұлының екінші әйелі. Ол 1903 жылы Украинаның Рихтер қаласында, сарай кеңесшісінің отбасында дүниеге келген. Н.В.Лысенко атындағы Киев драмалық театр институтын бітіріп, актриса, режиссер болған. Соғыс жылдары Алматыда тұрып, қазақ халқының өмірінен «Дала батырлары» деген фильмді түсіруге қатысқан, Қазақ ССР-інің еңбек сіңірген өнер қайраткері, РСФСР халық артисі, РСФСР-дің еңбек сіңірген өнер қайраткері атанып, «Халықтар достығы», «Құрмет белгісі» ордендерімен марапатталған. «Борис Годунов», «Біз, орыс халқымыз», тағы басқа оншақты фильмдердегі басты рөлдерді сомдаған.

Мен 1984 жылы Москвада болғанымда Вера Павловнаның телефон нөмірін іздеп тауып, хабарласқан едім. Ол кісі: – Келіңіз. Телефон соққаныңызға өте қуаныштымын. Бәрін айтып берем, – деді. Өкінішке қарай, көлденең шаруа килігіп, Вера Павловнаға жолыға алмадым. Атақты кинорежиссер Григорий Львович Рошальдай күйеуі бар әйелдің сырын жұртқа жария еткенім ыңғайсыз болар деген оймен үндемей келген едім.

Жақында 82 жастағы Арал теңізінің тумасы, асыл шаруашылық қызметкері Жасарал Ильясов ағамен ой бөліскенімде: – Ыңғайсыз деген де сөз бола ма? Кешегі Пушкин, Лермонтов, Тургенев, Балуан Шолақ, Мұхтар Әуезов, Ілияс Жансүгіров, т.б. күйеуі бар әйелдерді құлай сүйгені шындық қой. Сүйе білу үшін де талант керек, – деген соң, Баукең өз қолымен табыс еткен Вера Павловнаның хатын оқырман назарына ұсынғанды жөн көрдім, – дейді мақала авторы, бауыржантанушы Мамытбек Қалдыбай.

«МОСКВАДАН СӘЛЕМ»

Жүрегімді селт еткізіп, жанарымды жалт қаратқан, асыл ардағым, Бауыржаным! Сенен жасырын менің сырым бар ма? Соғыс өртіні ұмытуға болар, махаббат өртіні ұмыту мүмкін бе? Ұмытатындар оның жалынында жанбағандар. Қымбаттым Бауыржан, алыстасың, амалым қанша? Көңілім сені күнде іздейді. Сен десе, менің жаным шыбын-шіркей. Бүгінде дауысыңды есту, қасыңда қатар жүру – маған арман. Жүрегімнің қылын қозғап, жан сырымды түгел шерткізген өзің едің, асылым. Саған күні-түні тілейтінім тек амандық. Мен мына жалғаннан өзің деп өтем. Кей күндері сен жастаңған жастықты, сен отырған орындықты құшақтап сүйіп, қолыңнан кітап, қалам түспей ойға шомған сәттеріңді көз алдыма елестетіп, сағыныш-мауқымды басам. Сені сүймеу мүмкін емес еді, түсінесің бе, жаным...

Алғаш көргенде көп пенденің бірі деп шекемнен қарағаным да, жан дүниеңді танығаннан кейін пендеңе айналғаным да рас. Сен менің мәңгі іңкәрмісің. Сендей ерге бір мен ғана емес, бүкіл адам баласы іңкәр. Еліңді ойлап, күрсінген сәттеріңдегі сұлу да асқақ жан-дүниеңді сезінгенде ет жүрегім елжіреп, сені бұрынғыдан да сүйе түскенім өзіме аян. Қымбаттым, сенің «сүю де жақсы, сүйікті болу одан жақсы» деген сөзіңді еске алып, сүйікті бола алдым ба, бола алмадым ба деп те ойға батам. Екеуіміздің қол ұстасып қатар жүруімізге кедергі көп. Өкінгенмен амал қанша? Әйтпесе мен сенен бір елі де ажырамас едім. Бәрібір сен менің жүрегімнің жүрегісің.

Көріспегелі көп уақыт өтті. Екі көзім

төрт болып, жолыңа қарайлаумен жүрем. Кейде мойныға асылып, еркелеген кездерім түсіме енеді. Ояна салысымен, еркін дүние еркесі, саған қарай құс болып ұшқым келеді... Сені ойласам, таңым атып, күнім шығып, ақ нұрдан шашу шашқандай шексіз қуанышқа кенелем. Саған жолықтырған тағдырыма мың-миллион мәрте ризамын. Елігім деп еркелеттің, аққуым деп армансыз аяладың. Өмір келте болғанмен, менің саған махаббатым мәңгілік. Тынысымсың, жұтар таңғы жұпар ауамсың. Москвада да сенсің. Мұны мен сан қайталап айта бергім, айта бергім келеді, қымбаттым Бауыржан. Өйткені маған көктемді сен сыйладың. Қасыңда жүргенде өзімді сұлу әлем төрінде жүргендей сезінетінім. Сол үшін алдыңда сәмбі талдай үілем. Тұла бойыңнан мін таппай, қиял көзінде қалықтаған күндерім қаншама? Қиналған сәттерімде сезім гүлін сыйлап, жұбатқан да өзіңсің.

Таулар да аласарады, Бауыржа-

ным менің, сен аласармашы. Сен жалғыз емессің, елің бар, мен бар, жаудан, даудан қорғайтын періштең бар. Мың шүкір, кісілік-пейілің далаңдай кең. Мені табындыратын да, сағындыратын да осы ұлы қасиетің. Сені ойласам, көңілім тау-тау бұлттан арылған көк аспандай күлім қағады. Сен өміріңнің күнісің. Әттең шіркін, қанатым болса, Алматы мен Москва арасын жалғап ұшудан жалықпас едім.

Саған бір мен емес, бүкіл ел ғашық. «Мені арбаған сенің сұлу ажар-әрің емес, мені арбаған әр кез ақ сөйлеген арман-арың», – дегенің де есімде.

Менің генерал-майор ұшқыш ағам сенімен Қырымда бірге демалыпты. Сені таңғажайып адам деп тілі жеткенше мақтап келді. Шынында, Бауыржан, сен таңғажайып адамсың. Сен сөйлесен, Шостоквичтің жетінші симфониясын тыңдағандай көңілім өсіп, шаттанғаннан әндеткім келеді.

Асылым менің, саған деген алғысым ешқашан таусылмақ емес. Күн күркіріндей даусыңды естісем деп ылғи елөзімің. Өзімді жетектегі ботаңдай сезінем. Мандайың жарқырап, күндей күліп, ұлтыңа, ұрпағыңа ұран боп, алшаң басып аман жүрші. Сен десе, мен тебіренбей, толғанбай тұра алмаймын. Өзіңе кез болғаным қандай бақыт, сен деп өмір сүру маған ғажап күш-қайрат сыйлайды.

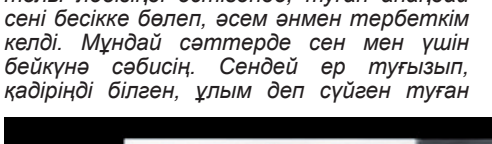
Қымбатты Бауыржаным, кейде сенің алдыңда қалай өбектегімізді де сезбей, соңынан сөзіп, шат-шадыман күйге енетінім де бар. Менің жан-дүниеімді сұлу еткен өзіңсің... Сыйласым да, сырласым да өзіңсің. Сені ойласам, сыбызғы-жүрегім сағыныш өнін сызылтып, арманым – ақша бұлт көңіл көгімде қалықтап, саған сапар

шеккендей, шағала – шаттығым сенен мені «келе жатыр» деп сүйінші сұрағандай, самал жел сабырлы бол деп жұбатқандай болады.

Сені ойласам, ұйқым шайдай ашылады. Әлдеқашан қош айтысқан көктемім қайта оралғандай күй кешіп, бөлмеме сыймай, Москва көшелерін беталды кезіп кеткім келеді. Бала кезімде бүкіл адамзат баласын асыраушы күдіретті күш – еңбек екенін ерте түсініп, ерте есейген едім. Суреттеуге тіл жетпес екінші күдіретті күш – махаббат екенін маған сен түсіндірдің, жанымның жарасын сен жаздың. Мұндай бақыт әркімге бұйыра бермейтінін білем. Сен болмағанда өмір сүрдім деп айтуым неғайбыл еді.

Сен маған мәңгі өшпес нұр сыйладың. Сол үшін тәубе деймін. Алматыда өткен күндерім де есімде. Аспанға бой созған асқақ Алатауды бір көргеннен ұнатқам. Ондағы табиғат та таза, халқыңның жаны да таза еді. Еліңнің ұлылығын, қасіретін сенен ұқтым. Елің туралы сүйіспеншілікке толы лебізіңді естігенде, туған анаңдай сені бесікке бөлеп, әсем әнмен тербеткім келді. Мұндай сәттерде сен мен үшін бейкүнә сәбисің. Сендей ер туғызып, қадіріңді білген, ұлым деп сүйген туған

Бауыржан Момышұлының екінші әйелі

халқыңның алдында тізерлеп басымды ием. Алатаудай биігім, Алатаудай алыбым, бүгін менен алыстасың. Ендігі қуанышым – дауысыңды есту, хатыңды асыға күту, амандығыңды тілеу. Сүйіктім, кейде сені опасыз, бәтуасыз біреулер қапыда қармағына түсіре ме деп қауіптенем. Ондай жан сенің ұлтарағыңнан садаға кетсін. Абай болшы. Құдайым сені кеудесі ыза-кекке, қызғанышқа толы залымнан сақтағай.

Менің түнәі, таңғы, күндізгі тілегім, барлық уақытта ізгі сөзім серігің болсын, айналаңды тек қана тәрбиелі, ақ

ниетті жандар қоршап жүрсін. Жер мен көкті күңіретіп, қара бұлтты қақ айырған найзағайдай жарқ етіп, жауымызды жайратқан Бауыржаным, қаталдық пен қамқорлықтың, қатыгездіктің сырын да сенен ұқтым. Өзіңді жан-тәніммен сүйетінімді сен қалай нәзік сезінгенсің. Көңіліне қаяу түсірмесін, уайымдамасын деп тіпті кейде ауырып жүргеніңді де менен жасырыпсың.

Соны ойласам, қатты толқып, тебіренем, елжіреп еріп кетем. Не деген төзімді, ұстамды едің?! Жұрт арасында менің жүзім жарқын, ар-абыройым асқақ болғанын қаладың, қалап қоймай, соған жағдай жасадың. Ялта, Есентуки, Латвия курорттарына алып барып, демалдырғаның естен кетер ме? Мені әрдайым жас баладай жайраңдап, күлімдеп қарсы алушы едің. Сапарға шығарда қимай қоштасатынсың. Маған алып-ұшып жететінсің. Мені ешкім өзіңдей сағындыра алған емес. Мен сағыныш сезімін бастан кешкенім үшін бақыттымын. Ғашықтық – сағыну, сағындыра білу екенін маған сен сездірдің. Мен сенің шамды айнала ұшқан көбелегіңмін. Сен менің көкке самғар қанатымсың. Есіңде ме, Бауыржан, сен жазу жазып отырғаныңда бөлмеде жалаңаяқ жүретін едім ғой. Жалаңаяқ жүретінім – сенің ойың бөлінбесе екен дегенім... Мен сені сүю арқылы халқыңды шексіз сүйдім.

Жақында Мұстафа Шоқайдың асыл жары Марина Яковлевна Горинаның жазбасын оқыдым. Ол Мұстафаның 1941 жылы жау қолынан қаза тапқандағы қайғысын, 1945 жылы неміс фашистерінің жеңілгендегі қуанышын жаза келіп, Берлин көшесін аралап келе жатып, қазақтардың дабырлап сөйлескен дауысын құлағы шалып, қираған үйдің қалқасында жеңіс тойын тойлап отырған олардың жандарына жетіп барып, бәрін жеңіс қуанышымен құттықтап, өзінің Мұстафаның жары екенін айтқанын, әлгілердің бірінің: «Ол – сатқын, бізді сатып, шет елге қашып кеткен», – деген сөзін естіп, үстінен біреу мұздай суды құйып жібергендей шошына жүркеніп, ол жерден тез қарасын батырғанын жазып-

ты. Оның Мұстафаға деген сағынышы мені қатты қуантты. Ана қираған үйдің қалқасында жеңіс тойын тойлаған қазақтарға ол Мұстафаны сағынғаннан барды ғой. Қандай қасиетті жан?!

Екінші мені шектен тыс қуантқан Яков Севостьяновтың қызы, Әлихан Бөкейхановтың жары Ольгааның: «Біз тек жарқын күндерде ғана емес, жауынды, дауылды күндерде де біргеміз», – деп не бір қуғын-сүргінге төзгені.

Мен ондай қуғын-сүргінді бастан кешкен жоқпын. Жаным, асыл жарым, Бауыржаным, өзіңмен өткен жылдарым ең бір

жарқын қуанышқа толы жылдар болды. Есіме түссе, көңілім күндей күліп, өмір сүре берсем деймін.

Жаз айларында отбасымызбен қала маңындағы саяжайымызға көшеміз. Сен қаласаң, Москвадағы пәтерімізде екі-үш ай тұрып, жазуыңды алаңсыз жазуыңа, алаңсыз ой толғауыңа болады. Ешкім кедергі келтірмейді. Бұл қайтсем сенің творчествоңа сәл де болса, көмегім тисе деген ниетім.

«Ұшқан ұя», «Москва үшін шайқас» романдарының қолжазбасымен алғаш танысқанымда бірсыпыра пікір айтып, ой салғанымға қуаныштымын. Бұл туындылар тамаша, ешуақытта қайталанбас, шындықты шынайы суреттеген озық туындылар. Әдебиетімізде ойдан қосушылық бар. Ол оқырманды өзінен алыстатады. Қайсыбір қаламгер «Мен көркем шығарма» жаздым деп ақталғансыды. Ол көбік сөз.

Автор мүмкін болғанша шындыққа жақындауы керек. Ал шындық терең, шындық бай, сан қырлы. Оны сәтті суреттей алсаң, шығармаң оқырманның ыстық ықыласына бөленеді. Сенің «Ұшқан ұяң», «Москва үшін шайқасың» оқырманның ыстық ықыласына бөленген шығармалар.

Сүйіктім Бауыржаным, аңдаусызда ренжітсем, кешір. Шамалауымша, көңіліңе көлеңке түсірген кезім жоқ сияқты. Әр күні ел алдында, жора-жолдастарың арасында сыйлы болса екен деп, қолымнан келгенін бәрі жасап баққаным өзіңе аян. Қайталап айтам, сен мені алақаныңа сап аяладың, әлпештедің. Кішігірім түсінісе алмай қалған сәттерімізді есепке алмағанда көңілімді бір рет те қалдырған емессің. Саған мың-миллион алғыс. Алда адамзат арманының ақ таңы, бәріміздің бақытымыз – жетінші қараша ұлы мереке күнімен құттықтаймын.

**Өзіңнің Вера.
1.11.1957 ж.**

АҚСАҚАЛ ЖАСАРАЛ ІЛИЯСОВТІҢ ХАТТАН АЛҒАН ӨСЕРІ

– Вера Павловнаның хатын жанарым жасаурап оқыдым. Сөздерінің бәрі керемет. Әсіресе «Бауыржан жазу жазып отырғанда ойын белмеу үшін белмеде дыбысымды шығармай жалаңаяқ жүретін едім» деген сөзімен-ақ өзінің Баукеңе деген сүйіспеншілік сезімін нәзік жеткізген. Әй, Бауыржан-ай, әй, Бауыржан-ай! Асылыңнан алыстағаның қалай сенің? Жанында бола бермедің бе? Мен сені білмесем, басымды шайқап ренжімес едім. Сен қазақтың мүлде, мүлде сирек кездесетін ХХ ғасырдың нағыз азаматысың. Бойыңдағы қасиет қай қазақта барын түстеп, бөліп айтарымды біле алмай қиналып отырмын. Сен ешкімге ұқсамайтын ерекше жансың. Сен қазақ халқының кездесе бермейтін ұлы тұлғаларының бірісің, бірегейісің. Сені қазақтың қызының, қазақтың әйелінің біреуі Вера Павловнадай түсініп, тебірене алды ма? Оның тебіреніп жазған хатын газетке жарияласаң, қазақтың жас қыздары, жас жігіттері ойланып, махаббаттың не екенін түсініп, дұрыс жігіт, дұрыс қыз табулары мүмкін ғой. Бұл – хаттың бірінші маңыздылығы. Екінші тарихи маңыздылығы – жастар Вера Павловнаның Бауыржан Момышұлын қалай түсініп, қалай бағалағанын біліп, бойын, ойын түзер еді...

Бауыржан Момышұлының ұстазы «халық жауы» ретінде ұсталып, хабар-ошарсыз кеткен ақын Тәңірберген Отарбайұлының қызы, 81 жастағы Ұлжан Тәңірбергенқызы:

– Ойпырма-ай, өзге ұлттың әйелі қазақтың жігіттерін қалай құлай сүйген, қалай шексіз берілген! Бұл керемет екен. Бұдан үлкен кино түсіруге де болады. Басқа ұлттың қыздары қазақтың жігіттерін өздерінен жоғары қойғандарына лайықты сөз таба алмай отырмын. Ол хатты қайта-қайта тыңдағым келе береді. Қайта оқышы, айналайын. Көңілім толқып, ойымды бір жүйеге келтіре алмай отырмын. Нағыз білгенім, бұл Вера Павловнаның махаббаты Бауыржан Момышұлы ағаның кім екенін көрсететін үлкен, күшті махаббат. Хаттағы сөздерді тыңдаған сайын өмірге деген іңкәрлігің арта түседі екен. Мынандай адамдардың таза жан-дүниесінен жігер алады екенсің. Шіркін-ай, көзім көрмейді, әйтпесе өзім оқып рақаттанар едім. Уақыт тауып тағы бір оқып берші, көкөтайым, жаным. Бұл хатта бір құдірет – нағыз тазалық, таусылмас қуаныш бар.

**Мамытбек Қалдыбай,
бауыржантанушы
27 қаңтар, 2018 / Türkistan Gazeti**

Халықтан үлкен ешкім жоқ. Халық сенімінен шығып, оған адал қызмет ету тек шын адал мұсылманның ғана қолынан келеді десек, солардың алдыңғы қатарында Қонаев атамыз тұрғанын ел-жұрт жақсы біледі. Кемеңгер тұлғаның тұсында 19 облыс болды. Ол кісі жаңадан 2 облыс құрды: Маңғыстау және Жезқазған. Барлық облыстардың жағдайына мүмкіндік берді. Д.А. Қонаевтың бастамасы бойынша сол кездегі астана Алматы қаласында Үкімет үйі, Қазақстан Компартиясының Орталық Комитетінің ғимараты, ҚР-ның Ұлттық Ғылым Академиясының ғимараты тұрғызылды. Қала көшелерінің саны артып, жаңа тұрғын үйлер салынып, 12 ықшам аудан ашылды. Мектеп пен балабақша саны артып, Оқушылар сарайы, Республика сарайы, Спорт және Мәдениет сарайы, «Медеу» спорт кешені, Ұлттық кітапхана, цирк сарайы тағы басқа спорт нысандары бой көтерді. Авто, аэро және темір жол вокзалдары, әуежай, «Алматы», «Отырар», «Жетісу», «Алатау», «Достық», «Қазақстан» қонақ үйлері салынып қала көркін ашты. Өзі мемлекет басшылығына келгенде Қазақстан 15 одақтас республикалардың соңындағы 15-орында тұрған болса, еліміздің дамуын аз уақыт ішінде 4 орынға көтеріп жеткізді.

Д. А. Қонаев атамыз қызмет еткен жылдардың ішінде республикамыздың өндіргіш күші өсті. Басқаша айтқанда Қазақстанда өнеркәсіп 9 есе, ауыл шаруашылығы 6 есе, күрделі құрылыс 8 есе өсті. Ел басқарған жылдары кең байтақ қазақ жерінде 68 жұмысшылар кенті, 43 қала пайда болды. Оның ішінде өнеркәсіп орталығы болып саналған Рудный, Екібастұз, Шевченко (Ақтау), Никольский, Степногорск, Теміртау, Жаңатас, Кентау, Арқалық қалалары салынды. Ауыл шаруашылығы қарқынды дамып, тың және тыңайған жерлер игерілді. Кеңшарлар мен ұжымшарлар көптеп салынды. Мал саны көбейіп, ауыл шаруашылығының өнімдері жыл сайын артып отырды. Д. А. Қонаевтың арқасында Қазақстанның өнеркәсіп оның ішінде түрлі-түсті металлургия саласы жоғарғы деңгейде дамыды.

Бүкілодақтық көлем бойынша мыстың 3,1 бөлігі, қорғасынның 70 пайызынан астамы, мырыштың 40 пайызынан астамы қазақ жерінде өндірілді. Кемеңгер тұлға металл өңдеу және көлік жасау салаларында өндіріс тиімділігін арт-

ҚАЗАҚ ЕЛІНІҢ БҮГІНГІ ТАҢДА МӘДЕНИЕТТІ ӨРКЕНИЕТТІ ЕЛДЕР ҚАТАРЫНА ҚОСЫЛЫП, ІРГЕЛІ ЕЛДЕРДІҢ ҚҰРМЕТІНЕ ИЕ БОЛУЫ ОҢАЙЛЫҚПЕН КЕЛГЕН ЖОҚ. ЕЛІМІЗ ОЗДЫ, ЖЕРІМІЗ ЖАҢҒЫРДЫ, АНА ТІЛІМІЗ ӨЗ МӘРТЕБЕСІН АЛДЫ. ТӘУЕЛСІЗ ЕЛІМІЗДІҢ АТАҒЫ АЛТЫ ҚҰРЫЛЫҚҚА ЖАЙЫЛЫП, ГҮЛДЕНГЕН ЕЛГЕ АЙНАЛЫП, ЖАҢАНДЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІҢ АЛТЫН БЕЛДЕУІНЕ АЙНАЛДЫ. ЕЛІМІЗДІҢ ЖАН-ЖАҚТЫ ДАМЫП ГҮЛДЕНУІНЕ СЕПТІГІН ТИГІЗГЕН Д. А. ҚОНАЕВ ҮШ МӘРТЕ СОЦИАЛИСТІК ЕҢБЕК ЕРІ АТАНЫП, СЕГІЗ РЕТ ЛЕНИН ОРДЕНІМЕН, ЕҢБЕК ҚЫЗЫЛ ТУ ОРДЕНІМЕН, ТАҒЫ БАСҚА ЕЛІМІЗДІҢ ЖӘНЕ ШЕТЕЛ МЕМЛЕКЕТТЕРІНІҢ ОРДЕНДЕРІМЕН, МЕДАЛЬДАРЫМЕН МАРАПАТТАЛҒАН. «ПАНАМ ДА ЕЛ, ДАНАМ ДА ЕЛ. СОҒАН АРҚА СҮЙЕДІМ, СОДАН ҮЙРЕНДІМ», - ДЕГЕН ЕКЕН Д.А. ҚОНАЕВ БИЛІКТЕ ЖҮРГЕН КЕЗІНДЕ.

тырып, Өскемен, Орал, Қарағанды, Петропавл, Шымкент, Алматы қалаларында көлік жасау зауыттары құрылды. Алматы ауыр машина жасау зауыты шығарған өнім әлемнің 40-тан аса мемлекетіне таралды...

«Қонаев - ұлттың ары мен намысы! Қонаев-ұлттың рухы мен иманы! Қонаев - қазақтың қанағат мектебі, адалдықтың өлшемі», - деген екен кезінде әлемдік деңгейдегі саясаткер Джавахарлал Неру. Әр кезеңдегі мемлекет басшылары тарихта түрлі атпен қалып жатады. Ал Д. А. Қонаев атамыз көзі тірісінде халқының сүйіспеншілігіне бөленіп, қарапайым малшыдан бастап, саяси қызметкерлерге дейін сыйласымдылық тепе-теңдігін ұстаған, ішкі мәдениетімен айналасына шуағын шашып тұратын жан болғандығын, көпшілік аңыз ғып әлі айтып келеді.

Д. А. Қонаев атамыз Министрлер кеңесінің төрағасы болғанда, еш күзетсіз жұмысына жаяу баратындығын, осы қызметте жүргенде академиктік атағы үшін төленетін 340 сом шамасындағы ақыдан бас тартып, оны балалар мен жас ғалымдарға көмектесу мақсатында ар-

найы жұмсаған. Осындай кеңпейілділігі үшін оған деген көпшіліктің сүйіспеншілігі арта түсті. 1993 жылдың 22 тамызында атамыз дүниеден өткенде, онымен қоштасуға келген халықта есеп болмады. Опера театрынан Кеңсай зиратына дейін жолдың екі жағы адамға толып, халқының сүйікті перзентін соңғы сапарға шығарып салды. Ол - артына өшпейтұғын, өлмейтұғын іс қалдырған ірі тұлға. Ол әрқашан халықпен бірге жасайды. Республика облыстарында Ұлы тұлғаның ескерткіштері бар, есімі қала, көше аттарына берілгенімен қоса, оның есімі халқының жүрегінде мәңгі сақталатыны сөзсіз. Бұрынғы салынған Қапшағай қаласын Президент Қасым-Жомарт Тоқаев бастаған жалпы халықтың өтініш-тілектері бойынша Алматы облысының орталығы Қонаев қаласы болып аталды. Мұның өзі тарихи тұлғаға қазақ елінің ерекше көрсеткен құрметі. Алматы облысының орталығы Қонаев қаласы күннен-күнге көркейіп, дамып келе жатқан жас қала!

**Алжанбай Әсет,
ардагер оқытушы ұстаз,
запастағы капитан
Ащыбұлақ ауылы
Еңбекшіқазақ ауданы**

СЫЛДЫРАҒАН БҰЛАҚТАЙ

ӨТКЕН ЖЫЛЫМЫЗДЫҢ СОҢҒЫ КҮНДЕРІНДЕ ЖАҚСЫ БІР ОҚИҒАНЫҢ, РУХАНИ ҚУАНЫШТЫҢ КУӘСІ БОЛДЫҚ. ЖЕТІСУҒА БЕЛГІЛІ БІР ТОП АҚЫН-ЖАЗУШЫ, ПУБЛИЦИСТЕРДІҢ ЖАҢА КІТАПТАРЫНЫҢ ТҰСАУКЕСЕРІ ӨТТІ.

Сәкен Сейфуллин атындағы облыстық кітапханаға жиналғандар қарасы көп-ақ. Облыстық, қалалық әкімдіктерден, мәдениет басқармасынан, «Ардагерлер» ұйымынан келді. Авторлардың жанашырлары, кейіпкерлері, кітапқұмар оқырмандар да мәре-сәре боп қауышуда. Кітапхана ұжымы ыждағаттылықпен, асқан жауапкершілікпен дайындалған екен.

Біздің жырқұмар жанымызды магнитше тартқан жаңа есім Лида Жанбота еді. Аты да, тегі де тегін емес, әмбе «Ақ бұлақтың сылдыры» деген кітап атауы «бұлақтан кел де, сусыныңды қандыр!» деп тұрғандай қызықтыра түскен.

Тұсау кесілді, көз майын тауысып, ізгі ойын жинақтап жазған әрбір қаламгер сөз сөйлеп жатты, негізгі мақсаттарын айтты. Сөйлеушілердің соңы болып талдырмаш қана аққұба қыз имене басып шықты. Ол өзінің осы тұңғыш жинағына жетуі үлкен арманы болғанын, қолын созып, демеп жіберген аға-апаларына, тіпті болашақ оқырмандарына разылығын, ілтипатын жеткізді. Сөйтті де «Мен еліме не бердім?» деген өлеңін оқыды.

Бәрекелді! Осындай сұрақты өзіне қоя білген адам тегін емес шығар дегендей, зал сілтідей тынды. Әрине, пафос, сарқырамадай қатты толқын күттік.

«Адам болдым, адал болдым Отанға, Мәңгі өтелмес борышым бар

жотамда.
Өнер, білім, еңбек – бәрін үйреттің,
Жалында деп, кең төсімнен от ал да.

Жалындадым, жарқырадым,
жайнадым.
Қол жеткендей көкте күн мен айға
мың,
Ұл-қызыммен, отбасыммен тереңдеп,
Тамырымды кіндігіңе байладым.»

Айғайламай-ақ жеткізген сезімдер!
«Тамырымды кіндігіңе байладым», - дейтіндейі бар, Моңғолия жерінде туып, ертеректе ата жұртына келгендігін, Отанына адалдығын аңғартып жатыр. Жалпы, сөздерінің астарына үңілетіндей екен. Мысалы:

Құлпырған әсем көктемдей,
Нұр жүзі – кілем, көк белдей.
Жібіткен аяз, тоңды да,
Көктем боп шуақ төккендей.

Мейірімі – ыстық күн дерсің,
Болмысы – жұмбақ түн дерсің.
Шығатын тесіп ақ қарды -
Бәйшешек, ана, гүл дерсің.
«Аналардың мейрамы». Көркем тіркестер, көрікті ойлар, ұтымды ұйақстар...

Өлгі «аспанға қарап, жұлдызды санап» жүргендер оқыса, әнге сұранып тұрған ойнақы, жайдары өлеңдер де баршылық.

Кітап төрт тараудан тұрады:
1. Азаматтық ойларым.

2. Балаларға базарлық.
3. Патриоттық өлеңдер.
4. Арнаулар.
Әрқайсысының идеясы, мақсаты, тәрбиелік тағылымы жақсы ашылған. Түбінде төртеуі төрт кітаптың негізін құрайтындай.

«Тілге жеңіл, жүрекке жылы тиген» өлеңдердің теп-тегіс, жұмыр келгендігі қуантарлық. Әуелгі көрген «талдырмаш, жас қызымызды» өз өлеңдерін оқу үстінде танып, білдік.

Бақсақ, батыр екен! Ол «Алтын алқа» таққан ана екен. Жоғары білімін әлдеқашан алып, абыройлы қызметтер атқарған тұлға көрінеді. Ұяңдығы мен аса қарапайымдығы болмаса, ендігі 4-5 кітап шығарардай екен. Оның тақырыптары ауқымды. Елге, жерге деген махаббат емін-еркін жырланады. Ата-ана, бауыр, апа, сіңліге қазақи туыстық қатынас «Төркін» деген өлеңінен көрініс тапқан:

Жайып салып алдымызға
қазы-қарта, қымызын,
Құрақ ұшып күтті бәрі
төркіндеген бір қызын.
Еркелетсе іні-келін
аға-жеңге, әпкелер,
Қуаныштан бір марқайды
нағашылап ұл-қызым.
Қонақ болып келсе-дағы
төркініне аз-ақ күн,
Бәрін сыйлап үлгеретін
қуаныш пен ғажаптың
Қыздарына тектілікті
тал бесіктен дарытар
Төркін деген киелі ұғым
дәстүрінде қазақтың.

Осы ғой қазақ, оның менталитеті. Ұлттық құндылықтар, баға жетпес бауырмалдық. «Төркін» қазақ әйелінің тоқсанда да «қыз» аталатын мекені, үлкен қоғам.

Біздің Жетісу айтыс алаңына қыздарын қоса алмағалы қашан! «Апырай, домбы-

ра ұстай ма екен, суырып салу да сөз емес қой Лидаға!» деп қиялдайсың...

220 беттен ғана тұратын шағын кітапта имандылық, отаншылдық, жарға, балаға деген махаббат, дәстүр-салт, экология, қоғамның бақыты, дерті – бәрі қамтылған. Табиғат суреттерін, ұлттық даталарды

жырлауында да жаттандылық жоқ.
Бәрі де лайық анаға,
Нәр сепкен ана санаға
Мейрамын күтпей жыл бойы,
Анаңды әр күн бағала.
(«Перзентке өсиет»)

Не көрмедің, не көрмедің, қазағым?
Ой, санамды шымшылайды-ау азалы
Бейбіт күнде қыршын кетті қанша жан
Аты жаман дерттен келіп ажалың...

Билік салып болғанынша назарын,
Обал кетті қанша жайсаң қазағым.
Отшашумен ұрандатты қайтейін,
Ұмыт қалып елдің зары, аза күн?
(«Індет...»)

Күздің соңғы ерекше айы – қараша,
Табиғатқа рең бердің тамаша.
Сап-сары алтын ағаштардың сырғасы,
Жаңбырыңмен билеп жатыр жараса.

Ойым кезді айналаны мүлгіген,
Аспан бұлтты, бір тал ноқат күн күрең.
Топ-топ құлап, жапырақ ғұмыр үзілген,
Үміт-үміт ешқашанда үзілмен...
(«Қараша»)

Осы ма жүректің тасқаны?
Сәбиін қоқысқа тастады.
Шыр етіп бейкүнә періште,
Туа сап күл-қоқыс жастады.
(«Көкек ана»)

Енді «Арнау» бөліміне әншейін қарай салуды ұйғардық. Белгілі ғой «туған күнің құтты болсын!..» деген сыңайлы көңіл аулар шумақтар болар дедік. Қателесіппіз. Жас ақын сонау Қадырғали Жалайыриден тартып, Абай, Ілияс, Жамбыл, Төлеген Айбергенов, Мұқағали, Тұманбай, Жұматай Жақыпбаев сынды алыптардың әрқайсының образдарына лайық өлеңдерін арнапты. Марқұм болған апа-ағаларына сағынышы өз алдына.

Ол бүгінгі күні өзіне үлкендік қамқорлығын көрсеткен ұлтқа белгілі азаматтарға өлеңмен сый тартады:

Қ.Қараман, Ө. Әрін, З. Елғонды т.б. Бір сарындылық жоқ.
Айқындатып жақсылықтың кемерін,
Қараша аға, қанша жасты демедің?
Қарапайым болмыстан бір таймаған,
Өзіңзді Алатауға теңедім.
(«Үш бәйтерек»)

Жанына жасырынған мұңы басым,
Жырларынан оны оңай ұғынасың.
Бәрін де жеңе білген Заида ақынсыз,
Жарқ еткен қазағына шұғыласың.
(«Ерек болмыс Заида апа»)

Өлімізге қарамай, ұнамаған өлең, мақалаларды бастап келе жатып, тастай салатынымыз бар еді, бұл жолы өйте алмадық.

Ақын «Жетісу», «Бастау» газеттеріне де өлеңдерін арнапты. Соның бірінде: Беретұғын өңірден терең хабар, «Жарнама» мен «Ақпарат»,

өлең де бар.
Оқырманын жұбатып, қуантатын
«Еске алу», «Құттықтау» деген де бар.
Бірі жазса очерк, жыр-шашуын,
Бірі жазды танысу, сырласуын.
Ауа райын болжайтын синоптик те
Бола білді еліне бұл басылым.
(«Бастау»)

Көпшілік ақындар терминдерге жолаңқырамайды, ал Лида ханым – батыл. Оның қаламы өткір. Кез келген тақырыпқа білімі де, өнері де жетеді.
Ақын саяси лирикаға әуес емес. Алайда, сөз астарында оның қоғамдық көзқарастары байқалады.
Қараталдың топырағында кіндігінің қаны бар,
Ерінде намыс, аруында қардай аппақ ары бар.
Ұлы тұлға тұяғы отыр ел тізгінін нық ұстап,
Болашаққа сенімі зор, қазағымның бағы бар.

Бұл «Биік тұлға, дара есім» атты жазушы Кемел Тоқаевтың 100 жылдығына арналған жырдың бір үзігі. Ыммен жеткізу деген осы.

Әрине, сәл-пәл, «әттеген-ай, мына ұйқас, мына буын...» дейтін жерлер де жоқ емес. Астын сызып оқыдық. Ондай-ондай хан қызында да болады.

Қысқасы, Жетісуға, тіпті жыр патшалығына «сылдыраған бұлақтай» сызылып бір ақын келді. Бұлақ теңізге

айналарына сенеміз. Ақ жол, Күләш Ахметова апасының жолын жалғауға мүмкіндігі әбден бар, лайықты ақын, Лида Жанболат!

Бағила АЗАНБАЕВА,
Талдықорған қаласы

Бейсенбі - Четверг, 22 қаңтар

 ХАБАР	
05.00 Концерт «Күзгі әуен 06.00, 19.00 Новости 06.30, 21.30 Жаңалықтар 07.00 «Оян!» 09.00 Жер-жаһан 09.10 «Біздің назарда» 09.30, 19.30 Телехикая «Шырмалған тағдыр» 11.30, 22.00 Телехикая «Жол-дар» 12.30 «ОйнаQ» 13.30 «Өзекті» 14.00 «Культурный контекст» 14.20 Пульс планеты 14.30 Мультсериал «Лунтик» 15.00 Сериал «Моя прекрасная жизнь» 17.00, 23.00 Сериал «Триггер»	14.00 «19 аймақ» 14.40 «Агро аймақ» 15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир 15.20 «Әсем әуен» 16.00 Новости/прямой эфир 16.20 К/ф «Үйде жалғыз емеспіз» 17.00 «Әу» де» /тікелей эфир 18.00 «19 регион» /тікелей эфир 18.40 «Әсем әуен» 19.30 «Таза мекен» 20.00 «Әсем әуен» 20.05 Д/ф «Су» 20.30 Қорытынды жаңалықтар 21.00 Д/ф «Начать сначала...» 21.15 «Әсем әуен» 21.30 Итоговые новости 22.00 К/ф «Ағайындылар» 22.40 «Әсем әуен» 23.10 «Біздің толқын»

ЕВРАЗИЯ	31 КАНАЛ
--	----------

06.00 «Паутина» 07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!» 08.30 «Доброе утро, Казахстан!» 10.00 «Жить здорово!» 10.50 «Модный приговор» 11.50 «Давай поженимся!» 12.45 Сериал «Знахарь» 14.00 «Новости» 14.15 «Жаңалықтар» 14.30 «Qoslike» 18.30 «Басты жаңалықтар» 19.00 «Koreميز-шоу» 20.00 «Главные новости» 20.30 Сериал «Феникс» 01.00 Сериал «Такси под прикрытием» 02.40 «Новости» 02.55 «Жаңалықтар» 03.10 «Koreميز-шоу» 03.55 «Басты жаңалықтар» 04.20 «Паутина»	06.00, 04.00 «Әзіл студио» ойын-сауық 06.30, 05.20 «Ризамын» ойын-сауық 06.50, 20.00 Информбюро (рус., каз.) 08.00 «31 әзіл» ойын-сауық 09.00 Саумал 09.20, 03.00 «Tik Tok show» ойын-сауық 09.40 Мультсериал «Пингвины Мадагаскара» 10.40 Мультсериал «Кунг-фу Панда» 11.40 Мультсериал «Губка Боб» 13.10 Худ. фильм «Пастыр» 15.00 Худ. фильм «Индиана Джонс и храм судьбы» 17.30 Худ. фильм 21.00 Худ. фильм «Хищник» 23.10 «Криш-3» 01.50 «Ғажайыпсың» телехикаясы. 02.50 «Time Vine» ойын-сауық 03.20, 05.00 «What's up?» ойын-сауық 04.20 «1001 Әзіл» ойын-сауық 04.30 Телевикторина «Bala battle»
--	--

КТК
--

07.05 Кешкі жаңалықтар (қайталау) 07.25 «Өнім сен едің», ойын-сауық 07.30 «Қаралы жесір» 09.20 10.00 Сериал 11.40 Сериал «Чужие грехи» 13.40 Сериал «Наперекор судьбе» 15.40 «Реальная мистика»,реалити-шоу 18.30 Сериал «Однажды в Чукурова» 20.35 Кешкі жаңалықтар 21.00 Вечерние новости 21.40 Сериал «Чужие грехи» 23.40 Сериал «Закон тайги» 01.20 Сериал «Наперекор судьбе» 03.00 «Қаралы жесір» 04.40 «Өнім сен едің», ойын-сауық (қайталау) 06.10 Кешкі жаңалықтар (қайталау)
--

ЖЕТІСУ

07.05 «Әсем әуен» 07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/ 08.50 «Әсем әуен» 09.00 Жаңалықтар 09.30 Новости 10.00 «Әсем әуен» 10.30 К/ф «Төле би» 11.05 «Әсем әуен» 11.35 Д/ф «Су» 12.00 «Келін BATTLE» /тікелей эфир/
--

Жексенбі - Воскресенье, 25 қаңтар

 ХАБАР	
05.00, 01.15 ҚР Өнұраны 05.00 «Жеті қазына» 07.00 «Алғашқы» 08.00 Концерт «Turaғ» 10.00 Мультфильм «Приключения аргонавтов» 11.25 Мультсериал «Царевна и дракон. Магическая книга» 12.15 Худ.фильм «Судьба кондитера» 14.00 «Өмір өнегі» 15.15 Телехикая «Келінжан-5» 17.45 Телехикая «Жолдар» 19.00 «7 күн» 19.40 Глобальные события 20.00 «Қызық times» 21.15 Ернар Айдар «Махаббат қаласы» шығармашылық кеші	07.00 «Паутина» 08.50 «Повар а калесах» 09.40 Сериал «Верни меня» 13.35 Худ.фильм «Домаработница» 18.25 Худ.фильм «Высоцкий. Спасибо,что живой» 16.20 Сериал «После многих бед» 20.00 Аналитика 20.50 Сериал«Бывших не бывает» 01.00 Худ.фильм «Первый оскар» 02.30 «Паутина» 04.00 «Тамаша city»

КТК
--

07.00 ҚР Өнұраны 07.05 «50-жыл елмен бірге» Дос-Мұқасан ансамблінің ән-шашуы (қайталау) 08.30 «Қаралы жесір» өзбек телехикаясы, С субтитрами на русском языке

ЕВРАЗИЯ
--

06.00 «Тамаша city»

Жұма - Пятница, 23 қаңтар

 ХАБАР	
05.00, 01.00 ҚР Өнұраны 05.00 Концерт «Ұлы дала жүрегі» 06.15, 19.00 Новости 06.30.21.30 Жаңалықтар 07.00 «Оян» 09.00 «Арнайы репортаж» 09.30,19.30 Телехикая «Шырмалған тағдыр» 11.30 Телехикая «Жолдар» 12.30 «ОйнаIQ» 13.30 «Өзекті» 14.20 Пульс планеты 14.30 Мультсериал «Турбозавры» 15.00 Сериал «Моя прекрасная жизнь» 17.00,23.00 Сериал «Триггер» 22.00 «Қоғамдық пікір» саяси ток-шоуы	11.05 «Әсем әуен» 11.40 Д/ф «Цена агрессии» 12.00 «Әу» де» 12.50 «Әсем әуен» 13.05 «19 регион» 13.40 «DARA LINE» 14.30 «Таза мекен» 15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир 15.20 «Шашу» 16.00 Новости/прямой эфир 16.20 К/ф «Ағайындылар» 17.00 «Бір шәугім шай» 17.30 «Әсем әуен» 18.00 «Әсем әуен» 19.00 «Жетісу жақұты» 19.35 «102» сообщает» 20.00 «Әсем әуен» 20.10 Д/ф «Цена агрессии» 20.30 Қорытынды жаңалықтар 21.00 Д/ф «ООН-80» наш выбор – мир, а не война» 21.20 «Әсем әуен» 21.30 Итоговые новости 22.00 «Келін BATTLE»

ЕВРАЗИЯ	31 КАНАЛ
---	----------

06.00 «Паутина» 07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан» 08.30 «Доброе утро, Казахстан» 10.00 «Жить здорово!» 10.50 «Модный приговор» 11.50 «Давай поженимся» 12.45 Сериал «Знахарь» 14.00 «Новости» 14.15 «Жаңалықтар» 14.30 «Qoslike» 18.30«Басты жаңалықтар» 19.00 «Koreميز-шоу» 20.00 «Главные новости» 20.30 «Парламент online» 20.55 «Поле чудес» 22.10 Сериал «После многих бед» 02.00 «Новости» 02.15 «Жаңалықтар» 02.30 «Koreميز-шоу» 03.15 «Басты жаңалықтар» 03.40 «Паутина»	05.58 ҚР ӨНҰРАНЫ 06.00, 04.00 «Әзіл студио» ойын-сауық 06.30, 05.20 «Ризамын» ойын-сауық 07.00, 20.00 Информбюро (рус, каз) 08.00 «31 әзіл» ойын-сауық 09.00 «Саумал» 09.20 «TikTok show» ойын-сауық 09.40 Мультсериал «Пингвины Мадагаскара» 10.40 Мультсериал «Кунг-фу панда» 11.40 Мультсериал «Губка Боб» 12.45 Худ.фильм «5-Я Волна» 14.55 Худ.фильм «Индияна Джонс и последний крестовый поход» 17.30 Худ.фильм «Индиана Джонс и королевство хрустального черпа» 21.00 Худ.фильм «2012» 00.00 Кино «Көңілімнің сұлтаны» 02.20 «Ғажайыпсың» т/х 03.20,05.00 «What's up?» ойын-сауық 04.20 «1001 Әзіл» ойын-сауық 04.30 Телевикторина «BALA BATLLE»
---	---

КТК

07.00 ҚР Өнұраны 07.05 Кешкі жаңалықтар (қайталау) 07.25 «Өнім сен едің», ойын-сауық 07.30 «Қаралы жесір» өзбек телехикаясы, С субтитрами на русском языке 09.20 Вечерние новости 10.00 Сериал «Закон тайги» 11.40 Сериал «Чужие грехи» 13.40 Сериал «Наперекор судьбе» 15.40 «Реальная мистика» реалити-шоу 18.30 Сериал «Однажды в Чукурова» 20.35 Кешкі жаңалықтар 21.00 Вечерние новости 21.40 Сериал «Материнское Сердце» 01.10 Сериал «Наперекор судьбе» 02.50 «Қаралы жесір» өзбек телехикаясы, С субтитрами на русском языке (қайталау) 04.30 «Өнім сен едің», ойын-сауық (қайталау) 06.10 Кешкі жаңалықтар (қайталау)
--

ЖЕТІСУ
--

07.05 «Әсем әуен» 07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/ 08.50 «Әсем әуен» 09.00 Жаңалықтар 09.30 Новости 10.00 «Әсем әуен» 10.30 К/ф «Төле би»
--

10.30 Сериал «Треугольник судьбы» 14.00 «Реальная мистика» реалити-шоу 16.50 «Қарапайым ханшайым» докудрама 18.30 «Шаншар» әзіл мен ән думан кеші 21.00 «Портрет недели» с Артуром Платоновым 22.00 «Было дело»,документальный детектив 22.40 «Реальная мистика» реалити-шоу 01.30 «Қарапайым ханшайым» докудрама (қайталау) 03.00«Қаралы жесір» өзбек телехикаясы, С субтитрами на русском языке(қайталау) 04.40 «Шаншар» әзіл мен ән думан кеші(қайталау)
--

ЖЕТІСУ
--

07.05 «Әсем әуен» 09.00 «Апта» (каз) 09.30 «Апта» (рус)

Сенбі - Суббота, 24 қаңтар

 ХАБАР	
05.00, 01.40 ҚР Өнұраны 05.00 «Жеті қазына» 07.00 «Алғашқы» 08.30 Мейрамбек Беспаявтың «Құс қанат ғұмыр»атты концерті 10.00 Мультфильм «Айнбо. Сердце Амазонии» 11.15 Мультсериал «Царевна и дракон. Магическая книга» 12.00 Фэнтези«Двойной дракон» 14.00 «Жекпе-жек айтыс» 15.30 «Қызық times» 16.45 Телехикая «Келінжан-5» 17.45 Телехикая «Жолдар» 19.00 «7 күн» 20.00 «Cover show» 22.00 Худ.фильм «Судьба кондитера» 23.40 Концер «Елімің бір еркесі мен боламын»	12.00 «Біздің толқын» 12.50 «Әсем әуен» 13.05 М/ф «Мұңлық пен Зарлық» 13.35 «Әсем әуен» 14.00 «Жетісу жақұты» 14.35 «102» сообщает» 15.00 «Аман болайық» 15.40 «Әсем әуен» 16.40 Д/ф «Игры со смертью» 17.00 «Шашу» 17.40 «Әсем әуен» 18.00 «Қылышсыз майдан» 19.00 «Ұлт ұяты» 20.00 «Дала сыры» 20.15 «Әсем әуен» 20.30 «Апта» 21.30 «Апта» 22.30 Д/ф «Менің елім» 23.00 «Әсем әуен»

ЕВРАЗИЯ	31 КАНАЛ
---	----------

06.00 «Тамаша city» 07.30 «Паутина» 09.05 «Золотая коллекция» «Союзмультфильма» 10.20 «Қаймақ» 11.00 Сериал «Скалолазка» 19.00 «Koreميز-шоу» 20.00 «Асау жаңалықтар» 20.35 «Заң мен ел» 21.00 Сериал «Верни меня» 01.00 Худ.фильм «Домовой» 02.45 «Koreميز-шоу» 03.30 «Паутина»	05.58 ҚР Өнұраны 06.00, 04.40 «Әзіл студио» ойын-сауық 07.00 «Күліп All» ойын-сауық 07.30 «Тәтті шоу» ойын-сауық 08.30 Мультсериал «Губка Боб в 3D» 10.00 Кулиарная программа «Готовим с Адель» 10.30, 11.30 «Саумал» 10.40, 11.40 «Шаншар 60+60» 12.00 Худ.фильм «Маленький свидетель» 14.50 Худ.фильм «Волки и овцы» 16.30 Худ.фильм «Рио-2» 18.30 Кино.Лоан Лерман в фэнтез «Перси Джексон и похтитель молнии» 20.50 Худ.фильм «Человек муравей» 23.10 Худ.фильм «Хищник» 01.10 «Bizdin show» ойын-сауық 03.00 «31 әзіл» ойын-сауық 03.30 «Тамаша line» ойын-сауық 05.00 «1001 Әзіл» ойын-сауық 05.10 Телевикторина «BALA BATLLE» 05.30 «What's up?»
--	--

КТК

07.00 ҚР Өнұраны 07.05 «Өнім сен едің» ойын-сауық 07.20 «Қаралы жесір»,өзбек телехикаясы,С субтитрами на русском языке 10.30 Вечерние новости 11.10 Сериал «Материнское сердце» 14.40 «Реальная мистика» реалити-шоу 17.40 «Қарапайым ханшайым» докудрама 18.30 «50-жыл елмен бірге» Дос-Мұқасан ансамблінің ән-шашуы 21.00 Сериал «Треугольник судьбы» 00.30 «Қаралы жесір» өзбек телехикаясы, С субтитрами на русском языке (қайталау) 03.20 «Қарапайым ханшайым» докудрама (қайталау) 04.00 «50-жыл елмен бірге» Дос-Мұқасан ансамблінің ән-шашуы (қайталау) 06.00 «Өнім сен едің» ойын-сауық (қайталау)

ЖЕТІСУ
--

07.05 «Әсем әуен» 07.30 «Таңжарық» 08.50 «Әсем әуен» 09.00 Жаңалықтар 09.30 Новости 10.00 «Әсем әуен» 10.30 К/ф «Төле би» 11.05 «Әсем әуен» 11.40 Д/ф «Игры со смертью»

07.30 «Тәтті шоу» ойын-сауық 08.00 Худ.фильм «Волки и овцы» 09.30 Кулиарная программа «Готовим с Адель» 10.00 Телевикторина «Telebingo» 10.30, 01.00 Реалити шоу «New me» 11.00 Саумал 11.20 Кино. Хью Лори в фэнтези «Стюарт Литтл» 13.00 Худ.фильм «Рио-2» 15.00 Кино.Лоан Лерман в фэн-тез «Перси Джексон и похтитель молнии» 17.30 Худ.фильм «Человек муравей» 19.50 Худ.фильм «Планета обезьян» 22.10 Худ.фильм «Войн» 01.30 «1001 Әзіл» ойын-сауық 03.00«Tik Tok show» ойын-сауық 03.30 «Time Vine» ойын-сауық 03.50 «1001 Әзіл» ойын-сауық 04.00 Телевикторина «BALA BATLLE» 04.30 «What's up?» ойын-сауық
--

05.30 Ризамын
 7 КАНАЛ
06.00, 05.50 Әнұран 06.02 Т/х «Зың-Зың Күлпаш» 07.50 Доктор Тажина 08.30 «В гостяхх у смеха» 10.00, 20.00 Сериал «Черная любовь» 13.00 Үзілген жапырақтар 15.00 «Шаншар»Үздік әзілдер 15.30 Мультфильм «Бэмби» 16.50 Мультфильм «Бэмби-2» 18.00 Сериал «Великолепный век. Хюррем» 20.50 Телехикая «Үзілген жапырақтар» 22.50 Худ.фильм «Воды слонам» 01.00 Түпсана және жасыл нескі 01.40 «Құтқару қызметі» 02.40 Жұлдызды шаңырақта 03.40 Қызықты weekend 04.20 Телехикая «Япырай» 04.50 Т/х «Өсекшілер»

ЖАҢА ЖЫЛ АЛДЫНДА...

Соңы. Басы өткен санда

Аптаның соңында Жаңыл ұлын ертіп келді. Сүйкімді балақай Гүлжамал мен оның қыздарын бірден баурап алды. Алғаш көрген сәтте Гүлжамалға ол баланың түрі таныс секілді біртүрлі жылы ұшырап кетті де, бас салып құшақтап «мына ұлдың тәттісін-ай» деп, сүйіп-сүйіп алды. Қыздары да туған інісіндей көріп, бірден бауыр басты. Оларды Данияр да еш жатырқаған емес, өте жақсы көріп кетті. Гүлжамалды «әжелеп», екі қызды «әпкелеп» іші-бауырларына кіріп тұрғаны. Жаңылды да олар бірге туысқандарынан артық сүйетіндей. Осылайша, жат жерде танысқан бесеу азғана уақыттың ішінде араларынан қыл өтпейтіндей жақын жандарға айналып кетті.

Бірде Жаңыл Гүлжамал әпкесін Лондонда тұратын қазақ әйелдердің кезекті кездеуіне ертіп барып, жас-кәрісі аралас жиырмадай жанмен таныстырды.

Шағын залды шведтік дастархан үлгісімен жасап, қос-қостан отыруға лайықталған үстелдер де қойылыпты. Жиырма шақты әйелдің бәрі де «барын киіп, бақанын қолға алды» дегеннің керін келтіріп-ақ тұр. Тағамдарын алдарына қойып, бір үстелдің басына жайғасқан соң Жаңыл Гүлжамалға әлгілердің бәрі туралы жеке-жеке мәліметтер айта бастады.

- Гүл әпке, әнеу бір толықша келген егде апайды көрдіңіз бе?

- Иә, өзін Жауһар ханым деп таныстырған қатын ғой.

- Дәл өзі. Оның күйеуі көп жыл вице-министр болған. Қазір әкім. Бұл әйелдің Лондонда тұрып жатқанына жиырма жылдан асып кетті. Балалары әлде қашан оқуларын бітіріп алған. Бірақ, елге қайтқылары жоқ. Осында жүр. Ешқайда жұмыс істемейді. Бір ұлы есірткіге әуестеніп кетті. Қызы түнгі клубтардың жұлдызына айналған. Өзінше ән айта ма, бірдеңе. Бірақ, елден ақша-қаражат деген ағылып келіп жатады. Ішкендері алдында, ішпегендері артында дегендей. Ал, әкім шалы баяғыда жас тоқал алып алған. Қазір үш балалы. Соңғы жылдары Лондонға ат ізін салуды біржолата қойды. Бірақ, мына бәйбішесі мен балаларын ақшадан тарықтырмайды. Бұл әйел сонысына мәз.

- Ана бір жас келіншек вискиді суша қылғытып отыр ғой. Ол кім? - деп, Гүлжамал шетте бір үстелде оңаша отырған біреуін нұсқады.

- Ол осыдан бес-алты жыл бұрын сұлулар байқауында топ жарып мисс болған еді. Тағы бір мықтының тоқалы. Сіз танысыз оны. Қане, бері жақындаңызшы, құлағыңызға айтайын - деді де, бес саусағының арасын қосып аузына тақады да оның құлағына бірдемені сыбырлады.

Гүлжамал көзін бақырайта таңырқап:

- Қой-ей, рас па?
- Шын айтамын. Астанада ол екеуінің хикаясы айналаға кең тарап кетіп, бір күні бәйбішенің құлағына жеткен ғой. Мінезі шатақ бәйбіше бір күні жұмысына келіп тұрып мына мисс бейшараның шашын жұлып, быт-шытын шығарған. Қысқасы, көгала қойдай ғып сойған ғой. Сосын, байына барып тепсініп, «ана сайтанның көзін құрт» деп қиғылық салған. Шалы осында әкеліп, орналастырып кеткен. Анда-санда келіп тұрады. Бірақ, бұл мисс ішікілікке әбден

салынып кеткен. Тәп-тәуір білімді қыз еді. Құрып бара жатыр. Обал-ақ!

- О, Алла-ай! Ана кісіні мұндай деп ойламаппын ғой. Біздің үйдегі жездең екеуі көп жыл қызметтес болды. Отбасымызбен араласып тұрамыз. Өзі тау қозғалса да былқ етпес біртоға момақан кісі секілді еді. Ал, бәйбішесінің мінезі адуын, оның рас. Бірақ, ақ көңіл әйел. Әй, құлар-ай! Талай жыл араласқанда жымын білдірмеді ғой. Сен қыздың да білмейтін пәлең жоқ екен. Менің көзімді ашып жатырсың! - деп, Гүлжамал жағасын ұстап қояды.

- Ой, әпке! Біртоға деп қоясыз-ау! Мен де өкімет кеңсесінде істедім ғой. Ондағылардың арасында етегіне намаз оқып жүргендері саусақпен ғана санарлық шығар.

Екеуінің жанына төрт әйел келіп қосылған соң Гүлжамал мен Жаңыл әңгімелері сол жерден үзілді. Өзара қауқылдасып, сөз ауаны басқа жаққа бұрылып кетті. Бәрі айнала отыра қалып, ән айтты. Ел-жерін сағына еске алысты. Қайсы бірі қысқа әзіл әңгімелер айтып, қыран топан күлкіге кенеліп, көңіл көтерісті. Арасында масайып кеткен, жайдан жай жылап отырғандар да баршылық.

Сөйтіп думандатып отырған топтың арттарында кенеттен гүрс еткен қатты дыбыс шықты да, шарқ етіп әйнек сыңғандай болды. Бәрі шулап бұрылып қараса, келгеннен бері үн-түнсіз оңаша отырып алып, вискиді сіміріп отырған мисс орындықтан құлап түсіп жерде жатыр екен. Қолындағы вокалы еденге соғылып күл-талқаны шығыпты.

Екі келіншек орындарынан қатар көтеріліп, оны тұрғызып шеттегі диванға апармақ болып еді. Мисс аяғын баса алмай тағы да гүрс етіп жығылды.

- Қатындар, келіп көмектессендерші! - деп, екеудің бірі дауыстап еді, Жаңыл бастаған бес-алтауы барып оны жерден көтеріп, шетте тұрған диванға апарып жатқызды да:

- Қыз ауыр ма, тұз ауыр ма дегендей өзі ап-арық болғанымен, салмағы зіл батпан ғой - десіп орындарына келіп жайғасты.

Ары қарай гүлдесіп біраз отырған соң бәрі кетуге ыңғайланғанда мисс те оянып:

- Ойбай-ай, басым шағып барады. Лейля, мені үйге жеткізіп салып, біздікіне қона салшы! - деп бір толықша келген қара әйелге жата-жабысып жалынды.

- Әй, байғұс-ай! Сенің менен өзге кімің бар? Өлбетте, өзім жеткіземін! - деп, әлгі семіз қара оның қолтығынан демеп алып кетті.

Гүлжамал мен Жаңыл үйге келгенде,

Данияр әлде қашан ұйықтап қалыпты. Жаңыл оны оятып алып кетпек болып еді:

- Тиме, балаға, тәтті ұйқысын бұзып нең бар еді? Ертең демалыс қой, өзің де осында қона кет! - деп, Гүлжамал тоқтатты.

Таңертең бесеуі бірге емен-жарқын әңгімелесе отырып тамақтанды. Даниярдың қылығына бәрі мәз болысып, ерекше көңілді отырды. Сөз арасында Гүлжамалдың қыздары:

- Жаңыл әпке, сіз демалыс күндері Даниярмен бірге біздің үйге келіп қонып тұрыңызшы! Бесеуіміз бірге отырған сондай көңілді - десті. Олардың сөзін Гүлжамал да құптап:

- Айтпақшы, Жаңыл-ау, кешікпей отағасы келеді. 31-і күні кешке екеуің міндетті түрде келіңдер! Жаңа жылды біздің үйде бәріміз бірге қарсы алайық. Данияр екеуіңді жезделеріңмен таныстырайын. Жылды қалай қарсы алсақ, алдағы өміріміз де солай болады. Екеуден екеу үйлерінде отырғанша бізге келіңдер! Отағасы бата береді сендерге! Ол кісінің батасы қате кетпейді, әрдайым қабыл болады. Аузы дауалы текті атаның тұқымы ғой, біздің отағасы - деді.

- Екі сіңілім мен бір алтын әпкем бар деп сіздермен танысқалы өзімді бақытты сезініп жүрмін. Сіздермен бірге болғанда өзімді жан-жақты қорғалғандай, төрт құбылам түгенделгендей көңілім толып қалады - деп, Жаңыл да ағынан жарылды. Гүлжамалдың кенже қызы:

- Ана жолы Данияр екеуіміз бірге түскен фотомды «ВК» -ға қойғанмын. Достарымның бәрі «інің өзіңнен аумайды ғой, өте қатты ұқсайды екен» дейді. Мен «туған інім емес, тәтемнің ұлы ғой» десем, ешқайсы сенбейді - деді.

Отырғандардың көздері қатар отырған екеуіне түскенде:

- Шынында, бұрын байқамаппыз ғой. Қалай ұқсайды-ей! - десіп таңғалысты...

Жыл аяқталуға таяу. Желтоқсанның 29-ы күні Астанадан төраға келіп жетті. Оның келгені Данияр үшін керемет қуаныш болды. Із-түссіз кеткеніне көп болған еді. Екеуіне де тарту-таралғыны молынан қамдапты. Оған пысқырып та қараған Жаңыл жоқ. Әдеттегісінше:

- Қашан кетесің? - деп сұрады.
- Арғы күні таңғы рейспен Қазақстанға қайтамын - деді, төраға.
- Жақсы. Даниярдың қысқы демалысы басталған. Екі күн қыдырт! Ұлыңды қойныңа алып жатып, мауқынды бас та, табаныңды жалтырат! Жаңа жылды біз осындағы туыстарымызбен бірге қарсы аламыз. Сен олардың көзіне түспей-ақ қой.

-Құп болады, Жаңыл ханым! -

деп, төраға әскерлерше оң қолының жазылған саусақтарын шекесіне тақады. Мұндағы қандай, қайдағы туыс оның мән-жайын сұраған да жоқ. Табан астында қуып шықпай Даниярмен бірге екі күн қонып жатуға мүмкіндік бергеніне шүкіршілік етті.

- Менің анам саған генерал ма, әке? - деп сұрады, Данияр еркелеп.

- Жоға, қайдағы генерал? Маршал ғой! - деп, ыржиып күлді.

- Ендеше, генерал мен боламын, әке! Ал, жауынгер әке, кеттік! - деп, екеуі Даниярдың бөлмесіне кіріп кетті.

Ал, Жаңыл жұмысындағы азын-аулақ шаруаларын бітіріп, Қазақстан жаққа тапсыратын есеп-қисабын реттеуге биржаға қарай асығыс шығып кетті. Жол-жөнекей Жаңылға тосын ой келді. «Осы төрағаның қатын, бала-шағасы қандай адамдар екен? Елде тұратын секілді. Данияр десе ішкен асын жерге қояды. Кейінгі тірлігіміз қалай болар екен?» - деп, ауыр күрсінді. Шыны керек, бала тапқаннан кейін ол төрағаны төсегінің маңына да жолатпаған еді. Дегенмен, заты әйел ғой, өзімен құрдас бірлі-жарым көңілдестері болды. Жан баласынан жасырғаныңды Жаратушыдан жасыра алмайсың. Бірақ, ешбірінен тән ләззатын алған жоқ. Төсек рақаты аулақ кетсін, жақындасқаннан кейін қатты қорланып, жаны жараланғандай түнімен үнсіз жылап, жастығын сулайды. Соңғы кезде еркек біткенге кектене қарайтын бір ит мінез пайда болғанына кейде өзі де таңғалады.

Екі күн де өте шықты. Желтоқсанның отызы күні Жаңыл тым кеш келді. Есігін ашып кіріп еді, жым-жырт. Даниярдың бөлмесінің жартылай ашық есігінен төрағаның қорылдаған үні анық естіледі. Үнемі осылай. Ұлы оның қолтығының астына мұрнын тығып алады да, аяғын қарнының үстіне асып қойып ұйықтап жатады. Жаңыл оны көрмесе де солай елестетті.

Таңертең төрағаны олар үйінен шығарып салды.

- Әке, келесі демалыста да келші! - деді, Данияр төрағаның мойнынан құшақтап тұрып.

- Жол болсын! - деді, Жаңыл салқын ғана. Осымен төраға үйден шығып кетті.

Жаңыл Гүлжамал мен оның қыздарына дайындаған сыйлықтарын буып-түйіп әзірледі. Түнгі сағат он екіден сәл ғана бұрын барып, жаңа жылмен құттықтамақшы. Өлі танысып үлгермеген жездесіне де сыйлық дайындаған. Данияр да асықтырып әлек, тезірек барайықшы дейді.

Түнгі сағат 23.45-те Жаңыл мен Данияр есік қақты. Гүлжамал мен екі қызы жарыса келіп есік ашты да:

- О, менің алтын сіңілім мен бауырым келді! Отағасы-ау, әй, Кемелбай, бері қарай келсеңші! - деп дауыстады.

Төргі бөлмеден асықпай шығып келе жатқан төрағаны көргенде, Жаңылдың екі көзі шарасынан шыға жаздап бақырайды да, ашылған аузы жабылмай қалды. Ал, Данияр:

- Әке! Сен кетпепсің ғой... - деп, қуана айғай салды. Гүлжамалдың аузына «не, не» дегеннен өзге сөз түспей қалды.

Осы сәтте түнгі сағат 12-ні соғып, жаңа жыл да келіп жетті...

Қуандық ШАМАХАЙҰЛЫ

Abai.kz

«БЖЗҚ» АҚ-дан берілетін зейнетақы төлемдері 5 пайызға өседі

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорынан (БЖЗҚ) төленетін зейнетақы төлемдері зейнетақы төлемдерін бұрыннан алып жүрген зейнеткерлер үшін 5 пайызға ұлғаяды.

Естеріңізге сала кетейік, БЖЗҚ-дан берілетін зейнетақы төлемдерінің мөлшерін есептеу Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 30 маусымдағы қаулысымен бекітілген Зейнетақы төлемдерінің мөлшерін есептеу әдістемесіне сәйкес жүзеге асырылады. Аталған әдістемеге сәйкес, зейнетақы төлемдерін алғаш рет ала бастайтын азаматтар үшін ай сайынғы төлем мынадай тәртіппен есептеледі: зейнетақы жинақтарының сомасы зейнетақы жинақтарын төлеу мөлшерлемесі 6,5 пайызға көбейтіліп, 12 айға бөлінеді. Кейінгі жылдары ай сайынғы төлем мөлшері зейнетақы төлемдерін индекстеу мөлшерлемесіне сәйкес 5 пайызға арттырылады.

БЖЗҚ-дан жүзеге асырылатын ай сайынғы зейнетақы төлемінің ең төменгі мөлшері республикалық бюджет туралы заңмен тиісті қаржы жылына белгіленген ең төменгі күнкөріс деңгейінің (ЕТК) кемінде 70 пайызына тең. 2026 жылғы ең төменгі күнкөріс деңгейі - 50 851 теңге. Ал ай сайынғы зейнетақы төлемінің

ең жоғары мөлшері шектелмейді және ол алушының зейнетақы жинақтарының көлеміне тікелей байланысты.

Әдістемеде төменде көрсетілген санаттарға жататын азаматтар үшін зейнетақы төлемдерінің мөлшерін есептеу кезінде қолдануға болатын арттырушы түзету коэффициенттері көзделген:

- мерзімсіз уақытқа белгіленген I немесе II топтағы мүгедектігі бар адамдар;
- міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары жиынтығында кемінде 60 ай төленген және зейнеткерлік жасқа жеткен адамдар. Егер азамат жоғарыда көрсетілген екі талапқа бірдей сәйкес келсе, ең жоғары мәнге ие түзету коэффициенті қолданылады.

Осылайша, зейнетақы төлемдерінің мөлшері тұрақты түрде аударылатын зейнетақы жарналары мен жинақталған инвестициялық кіріс есебінен қалыптасатын зейнетақы жинақтарының көлеміне тікелей тәуелді. БЖЗҚ-дан берілетін төлемдер жеке зейнетақы шотындағы қаражат толық таусылғанға дейін жүзеге асырылады. Жеке зейнетақы жинақтары салымшының меншігі болып табылатындықтан, олар азаматтық заңнамада белгіленген тәртіппен мұраға қалдырылады.

Қазақстанда жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарнасының мөлшері артты

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарнасының (ЖМЗЖ) мөлшерлемесі қызметкер табысынан 3,5% дейін ұлғайтылды (ЖМЗЖ мөлшері жыл сайын кезең-кезеңмен өсуде - 2024 жылы – 1,5%, 2025 жылы – 2,5%, 2026 жылы – 3,5%, 2027 жылы – 4,5%, 2028 жылы – 5%).

Еске сала кетейік, 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап барлық жұмыс берушілер Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына (БЖЗҚ) өз қызметкерлерінің пайдасына жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналарын аударуға міндеттелді. Осылайша халықаралық тәжірибені ескере отырып, Қазақстанның жинақтаушы зейнетақы жүйесі жұмыс берушінің қатысуымен іске асырылатын жаңа құрамдас бөлікпен толықтырылды.

ЖМЗЖ енгізу 1975 жылы және одан кейін туған азаматтардың зейнетақымен қамсыздандырылуын жақсартуға бағытталған. Себебі бұл санаттағы азаматтардың ынтымақты зейнетақы алу үшін маңызы зор 1998 жылға дейінгі еңбек өтілі жоқ немесе мүлде аз. Болашақта олардың жиынтық зейнетақысы үш құрамдас бөліктен тұратын болады: мемлекеттен төленетін базалық зейнетақы, қызметкердің міндетті зейнетақы жарналары (МЗЖ) есебінен қалыптасатын жинақтаушы зейнетақы және жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналары (ЖМЗЖ) есебінен қалыптасатын шартты-жинақтаушы зейнетақы.

Жұмыс берушілер 1975 жылғы 1 қаңтарға дейін туған адамдар, зейнет жасына толған азаматтар, мерзімсіз уақытқа I және II топтағы

мүгедектік белгіленген адамдар, әскери қызметшілер және оларға теңестірілген тұлғалар үшін ЖМЗЖ төлеуден босатылады. Жұмыс берушілердің ЖМЗЖ-ны уақытылы әрі толық төлеуін қадағалау міндетті Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитетіне жүктелген.

ЖМЗЖ есебінен төленетін зейнетақы төлемдері өмір бойына жүзеге асырылады. Алайда зейнетақы алушы шетелге тұрақты тұруға көшкен немесе Қазақстан Республикасының азаматтығын өзгерткен жағдайда бұл төлемдер тоқтатылады. Мұндай жағдайда азамат тең өзінің жеке зейнетақы шотында жинақталған қаражатын ғана ала алады, ал ЖМЗЖ есебінен аударылған қаражат БЖЗҚ-да қалады. Себебі бұл қаражат салымшының жеке меншігі болып саналмайды және шартты зейнетақы шоттарына есептеледі. Сәйкесінше, ЖМЗЖ есебінен қалыптасқан жинақтар мұраға қалдырылмайды және олар зейнетақы төлемдерін ынтымақтылық (тарату) қағидаты бойынша төлеуге арналған. Демек, Қазақстан азаматтығынан айырылған немесе қайтыс болған тұлғалар үшін бұрын төленген ЖМЗЖ қаражаттары қорда қалып, қалған қатысушылар арасында қайта бөлінеді.

Бұған дейін сарапшылар ЖМЗЖ есебінен жиналған қаражатты салымшылардың жеке зейнетақы шоттарына аудару, сондай-ақ зейнетақы жинақтарын қалыптастыруда тең тәсілді қамтамасыз ету мақсатында жасына қарамастан, ЖМЗЖ-мен барлық қызметкерлерді қамту жөнінде ұсыныстар білдірген болатын. Сарапшылар тарапынан жасалған бұл ұсыныстар әзірге талқылау сатысында.

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап БЖЗҚ-дан төленетін зейнетақы төлемдері жеке табыс салығынан (ЖТС) босатылады

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген жаңа Салық кодексіне сәйкес, Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорынан (БЖЗҚ) төленетін зейнетақы төлемдері, сондай-ақ тұрғын үй жағдайын жақсарту немесе емделу мақсаттарына арналған біржолғы зейнетақы төлемдері (БЗТ) жеке табыс салығынан (ЖТС) босатылады.

Бұл норма Қазақстан Республикасының резиденті болып табылмайтын тұлғаларға төленетін зейнетақы төлемдеріне қолданылмайды.

Бұрын қалай болды?
Бұрын БЖЗҚ-дан берілетін барлық зейнетақы төлемдері, оның ішінде біржолғы зейнетақы төлемдері де, табыс ретінде қарастырылып, төлем көзінен 10% мөлшерлеме бойынша ЖТС ұсталатын.

Зейнетақы жарналары жеке зейнетақы шоттарына салық салынбай тұрып аударылып, жеке табыс салығы төлем жасау кезінде ұсталатын.

Бұл ретте түзету сомалары мен салықтық шегерімдер ескерілді.

Тұрғын үй немесе емделу мақсаттарына пайдаланылған біржолғы зейнетақы төлемдерінен де ЖТС ұсталатын. Алушы өз қалауы бойынша салықты төлем алған кезінде бірден немесе зейнетке шыққанға дейін кейінге қалдырып, төлемдер кестесіне сәйкес төлеу тәсілін таңдай алатын.

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап қалай болады?

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап Қазақстан Республикасының резиденттері үшін зейнетақы төлемдерінің барлық түрлерінен, оның ішінде біржолғы зейнетақы төлемдерінен ЖТС ұсталмайды. ЖТС тек Қазақстан Республикасының резиденті болып табылмайтын тұлғаларға берілетін зейнетақы төлемдерінен ғана ұсталады.

Сонымен қатар, 2026 жылғы 1 қаңтардан бастап тұрғын үй немесе емделу мақсаттарына арналған біржолғы зейнетақы төлемдері бойын-

ша зейнетке шыққанға дейін кейінге қалдырылған ЖТС төлеу міндеттемелерін жойылады, алайда бұрын бюджетке төленген салық сомалары қайтарылмайды.

Өлеуметтік осал топтарға жататын тұлғалар біржолғы зейнетақы төлемдері түріндегі салық салынынан табысқа қатысты тиісті қаржы жылының 1 қаңтарында қолданыста болған айлық есептік көрсеткіштің (АЕК) 882 еселенген мөлшері шегінде салықтық шегерім қолдану құқығына ие.

Бұл санатқа I, II немесе III топтағы мүгедектігі бар адамдар, мүгедектігі бар баланы тәрбиелеп отырған ата-аналардың немесе қорғаншылардың бірі, жетім балаларды асырап алған (қамқорлығына алған) ата-аналардың бірі, әскери қимылдарға қатысқан ардагерлер және өзге де тұлғалар жатады. Аталған тұлғалардың толық тізбесі Қазақстан Республикасының Салық кодексінің 404-бабында көрсетілген. Егер осы санатқа жататын алушылар біржолғы зейнетақы төлемдерін пайдалану кезінде ЖТС-ты бірден

төлеген болса, олар БЖЗҚ-ға тиісті өтінішпен және растайтын құжаттармен жүгініп, жаңа Салық кодексіне сәйкес ЖТС-ты қайта есептеп, қайтару мәселесін БЗТ алынған күннен бастап үш жыл ішінде жүзеге асыра алады.

Тағы қандай өзгерістер бар?

2026 жылғы 1 қаңтардан бастап жеке тұлғаның өз пайдасына аударған ерікті зейнетақы жарналары бойынша салықтық шегерімдер жойылады. Бұрын бұл шегерімдер Салық кодексінде белгіленген мөлшерде төлем көзінен салық салынынан табысқа қолданылатын.

Бұл ретте жұмыс берушінің БЖЗҚ-ға өз қызметкерінің пайдасына аударған ерікті зейнетақы жарналары жеке тұлғаның (қызметкердің) табысы болып есептелмейді. Тиісінше, оған ЖТС салынбайды. Ал жұмыс беруші үшін мұндай шығыстар корпоративтік табыс салығын есептеу кезінде шегерімге жатады.

Яғни, бұл жағдайда қызметкер де, жұмыс беруші де салықтық жеңілдікке ие болады.

Пенсионные выплаты из ЕНПФ вырастут на 5 процентов

Пенсионные выплаты из ЕНПФ с 1 января 2026 года увеличатся на 5 процентов пенсионерам, уже получающим выплаты не первый год.

Напомним, что расчет выплат из ЕНПФ производится согласно Методике осуществления расчета размера пенсионных выплат, утвержденной Постановлением Правительства Республики Казахстан от 30 июня 2023 года. В соответствии с ней, ежемесячная выплата гражданам, выходящим на пенсию, рассчитываются следующим образом: в первый год получения выплат сумма пенсионных накоплений умножается на ставку выплат пенсионных накоплений 6,5% и делится на 12. В последующие годы ежемесячная выплата увеличивается на ставку индексации пенсионных выплат в размере 5%.

Минимальный размер выплаты из ЕНПФ в месяц составляет не менее 70% от прожиточного минимума (далее - ПМ), установленного на соответствующий финансовый год законом о республиканском бюджете (в 2026 году ПМ – 50 851 тенге). Максимальный размер ежемесячной выплаты из ЕНПФ не ограничен и

зависит от суммы пенсионных накоплений получателя.

Методикой предусмотрены повышающие поправочные коэффициенты, используемые для расчета размера пенсионной выплаты для следующих категорий граждан: лица с инвалидностью 1 или 2 групп, установленной бессрочно, а также лица, достигшие пенсионного возраста, за которых уплачены обязательные профессиональные пенсионные взносы в совокупности не менее 60 месяцев. Для лиц, соответствующих обоим вышеуказанным условиям, применяется поправочный коэффициент с наибольшим значением.

Таким образом, пенсионные выплаты напрямую зависят от размера пенсионных накоплений, которые формируются за счет регулярных пенсионных взносов и накопленного инвестиционного дохода. Выплаты из ЕНПФ осуществляются до исчерпания накоплений на индивидуальном пенсионном счете. Поскольку индивидуальные пенсионные накопления являются собственностью вкладчика, они также наследуются в общем порядке, предусмотренном гражданским законодательством.

В Казахстане повышен размер обязательного пенсионного взноса работодателя

С 1 января 2026 года ставка обязательного пенсионного взноса работодателя (ОПВР) увеличилась до 3,5% от дохода работника (ежегодно размер ОПВР поэтапно растет - 1,5% в 2024 году, 2,5% в 2025 году, 3,5% в 2026 году, 4,5% в 2027 году и в 2028 году составит 5%).

Напомним, что с 1 января 2024 года все работодатели стали участвовать в формировании пенсионных накоплений и перечислять в ЕНПФ обязательные пенсионные взносы работодателей (ОПВР) в пользу своих работников. Тем самым, накопительная система Казахстана была дополнена новым компонентом с участием работодателя с учетом международной практики.

Введение ОПВР направлено на пенсионное обеспечение работников, родившихся в 1975 году и позже, учитывая отсутствие или незначительность у них стажа работы до 1998 года для получения солидарной пенсии. В будущем их совокупная пенсия будет складываться из трех компонентов: базовой пенсии – от государства, накопительной – за счет обязательных пенсионных взносов работника (ОПВ) и условно-накопительной – за счет взносов работодателей (ОПВР) из ЕНПФ.

Работодатели освобождены от уплаты ОПВР в пользу следующих работников – родившихся до 1 января 1975 года, лиц пенсионного возраста, лиц с бессрочной инвалидностью 1-й и 2-й групп, военнослужащих и приравненных к ним

лиц. Контроль за своевременностью и полнотой уплаты работодателем ОПВР возложен на комитет государственных доходов министерства финансов РК.

Стоит учесть, что выплаты за счет ОПВР будут осуществляться пожизненно, но они прекратятся, если получатель уедет на ПМЖ в другую страну или сменит гражданство. При этом, если гражданин уедет из страны, он сможет забрать только накопления, которые хранились на его индивидуальном счете, а вот деньги, которые были уплачены в рамках ОПВР, останутся в ЕНПФ, так как не являются собственностью вкладчика и зачисляются на условные пенсионные счета. Соответственно, накопления, сформированные за счет ОПВР, работники не могут наследовать, и они предназначены для выплаты пенсий по солидарному (распределительному) принципу. Поэтому ОПВР, которые ранее были уплачены за лиц, в дальнейшем утративших гражданство Казахстана или умерших, будут распределяться между оставшимися участниками.

Напомним, ранее эксперты предложили перерасчитать накопления за счет ОПВР на личные счета вкладчиков в ЕНПФ, а также, в рамках обеспечения равного подхода к формированию пенсионных накоплений, предусмотреть охват ОПВР для всех работников независимо от возраста. Пока эти предложения экспертов находятся на стадии обсуждения.

С 1 января 2026 года пенсионные выплаты из ЕНПФ освобождаются от ИПН

С 1 января 2026 года, согласно вступившему в силу новому Налоговому кодексу, доходы в виде пенсионных выплат, единовременных пенсионных выплат на жилье/лечение (ЕПВ) из ЕНПФ освобождаются от индивидуального подоходного налога (ИПН), за исключением пенсионных выплат, осуществляемых нерезидентам Республики Казахстан.

Как было?

Ранее все пенсионные выплаты, в том числе ЕПВ из ЕНПФ относились к доходу, который облагался ИПН по ставке 10% у источника выплаты. Пенсионные взносы перечислялись на индивидуальные пенсионные счета до налогообложения, ИПН удерживался при выплатах. При этом учитывались суммы корректировки и налоговых вычетов.

При использовании единовременных пенсионных выплат на жилье/лечение также предусматривалось удержание ИПН. При этом существовало два способа его удержания на выбор получателя: сразу при получении ЕПВ или с отсрочкой до выплаты по графику.

Как с 1 января 2026 года?

ИПН не удерживается со всех видов пенсионных выплат за исключением случаев, если получатель будет нерезидентом Республики Казахстан, а также не будет удерживаться с ЕПВ.

Изменения включают также отмену с 1 января 2026 года начисленных обязательств по уплате ИПН с ЕПВ на жилье/лечение, отсроченных до выхода на пенсию, но не предполагают возврата ранее уплаченных в бюджет налогов.

При этом лица, относящиеся к социально

уязвимым группам, имеют право на применение налоговых вычетов в пределах 882-кратного размера месячного расчетного показателя, действующего на 1 января соответствующего финансового года к налогооблагаемому доходу в виде единовременных пенсионных выплат. Это лица с инвалидностью первой, второй или третьей групп, один из родителей или опекунов детей с инвалидностью, один из усыновителей (удочерителей), приемных родителей детей-сирот, ветераны боевых событий и другие категории. Полный перечень лиц – в 404 статье Налогового кодекса РК.

Если получатели, относящиеся к данной категории, при использовании ЕПВ оплатили ИПН сразу, они могут обратиться с соответствующим заявлением и подтверждающими документами в ЕНПФ для применения перерасчета и возмеще-

ния ИПН согласно новому Налоговому кодексу в течение трех лет с даты получения ЕПВ.

Что еще изменится?

Также изменения включают отмену с 1 января 2026 года налоговых вычетов по добровольным пенсионным взносам, произведенным в свою пользу, применяющихся в установленных Налоговым кодексом размерах к доходу, подлежащему налогообложению у источника выплаты.

При этом сохранилась норма о том, что добровольные пенсионные взносы, перечисленные налоговым агентом в ЕНПФ в пользу работника, не являются доходом физического лица (соответственно, не облагаются ИПН), а для работодателя такие расходы подлежат вычету при расчете корпоративного подоходного налога. То есть в этом случае налоговые льготы получает и работник, и работодатель.

ТЕННИС

ҚАЗАҚСТАН ҮШІН ЕРЕКШЕ ЖЕТІСТІК

Қазақстандық теннисші Александр Бублик мансабында алғаш рет әлемнің топ-10 теннисшісі қатарына енді. Кәсіби теннисшілер қауымдастығы (АТР) маусымның бірінші турнирлерінен кейін жекелей және жұптық сында өнер көрсететін ерлердің рейтингін жаңартты, деп хабарлайды ұйымның ресми сайтына сілтеме жасаған KAZ.NUR.KZ.

Еліміздің теннис федерациясының мәліметінше, Қазақстанның бірінші ракеткасы Александр Бублик Гонконг АТР 250 турнирінде топ жарған. Қазақстандық теннисші шешуші бәсекеде әлемнің жетінші, осы жарыстың бірінші ракеткасы, италиялық Лоренцо Музеттимен кім мықтыны анықтаған. Спортшылар осыған дейін өзара үш рет кездесіп, соның екеуінде Бублик жеңіске жеткен. Бұл жолы қазақстандық теннисші 7:6 (7:2), 6:3 есебімен басым түскен. Осылайша, мансабындағы тоғызыншы титулын иеленген Александр британиялық Джек Дрейперді басып озып, әлемдік рейтингте 11-сатыдан 10-сатыға көтеріліп, алғаш рет үздік ондыққа еніп отыр.

Бұл – Қазақстан үшін айтулы жаңалық. Қазақстанның ерлер теннисі тарихында бұған дейін мұндай жетістік болмаған.

Рейтингте көш басында испаниялық Карлос Алькарас, екінші орында италиялық Янник Синнер тұр. Үздік үштікті неміс теннисшісі Александр Зверев түйіндеді.

Сонымен, Қазақстан ресми түрде әлемдегі ең мықты теннисшілердің алғашқы ондығында, әйелдер мен ерлер құрамалары арасында да өкілдік ететін ел болды. Сонымен қатар, біздің әйелдер құрамымыз Билли Джин Кинг кубогы рейтингінде әлемнің үздік 10 командасының қатарына кіреді.

Осы нәтижелермен қатар, сарапшылар Қазақстанның екі жас талантты теннисшісіне – Амир Омарханов пен Заңғар Нұрланұлына да жарқын болашақ болжап отыр. Біріншісі жақында ITF Men 15 кәсіби турнирінде өзінің алғашқы кубогын жеңіп алды. Ал екіншісі соңғы аптада әлемнің үздік жас теннисшілерінің рейтингінде 12-орынға көтеріліп, 2026 жылғы Австралия ашық чемпионатында 8-ші номермен жарысқа шығады.

ФУТБОЛ

«ЖЕТІСУ» ЖАҢА МАУСЫМҒА ЖАН-ЖАҚТЫ ДАЙЫНДАЛУ ҮСТІНДЕ

2025 жылғы маусымда «Жетісу» 21 ұпай жинап, 12-орынға ие болды және Премьер-лигадағы командалар санының артуының арқасында клуб жоғарғы дивизиондағы орнын сақтап қалғаны жұртшылыққа мәлім.

Енді 2026 жылғы маусымда чемпионатта 14 емес, 16 команда бақ сынаиды. Команданың қанағаттандырусыз нәтижесіне байланысты маусымның аяқталуымен «Жетісуда» бас бапкердің орны бос қалған болатын. Алайда Самат Смақов кеткеннен кейінгі бұл вакансия Талдықорғанда көп күттірмей-ақ өз иесін тапты. «Жетісу» басшылығы Бахид Масудов пен Қайрат Нұрдаулетов арасындағы соңғы таңдауды Нұрдаулетовтың пайдасына шешіп, оның тағайындалғанын ресми түрде жариялады.

Айта кету керек, Нұрдаулетов үшін «Жетісудағы» жұмыс таңсық емес. Себебі, ол 2023-2024 жылдары талдықорғандық ұжымды басқарып, кейін «Ертіске» ауысқан болатын. Ал оның соңғы жұмыс орны «Оқжетпес» болды.

ҚПЛ-дың баспасөз қызметінің хабарлауынша, «Жетісу» клубы екі жаңа ойыншымен келісімшартқа отырғанын жариялады.

«Жетісу» екі жаңа футболшымен келісімшартқа отырды. Олар туралы не белгілі? Талдықорғандық клуб сапын Данил Подымский мен Шохан Абзалов толықтырды. Талдықорған командасының қатарына «Оқжетпес» қақпашысы Данил Подымский мен «Тұран» вингері Шохан Абзалов қосылды.

2025 жылғы Қазақстан Премьер-лигасы маусымында Подымский «Оқжетпес» сапында екі матч қана өткізген. Сонымен қатар, кәсіби мансабында қақпашы «Алтай», «Ка-

спий» және «Астана» клубтарында өнер көрсетті. Абзаловтың мансабына келсек, ол өткен маусымда «Тұран» сапында 20 матчта алаңға шығып, бір голдың авторы атанды. Шохан сондай-ақ «Қайсар», «Байқоңыр», «Оқжетпес», «Қызылжар» және «Атырау» клубтарының намысын қорғаған.

Бұл күндері жетісулықтар жаңа маусымға дайындыққа қызу кіріс кетті. Өзірше команда сапында негізінен жергілікті футболшылар мен жастар құрамасының ойыншылары тер төгуде. Бұл жиынның басты мақсаты — жақын резервті қарау және ойыншылардың функционалдық дайындығын бағалау.

ӘЛЕМДЕГІ ҮЗДІК БЕС КЛУБТЫҢ ҚАТАРЫНДА

KAZINFORM дереккөзінің мәлімдеуінше, волейболдан әйелдер арасында Қазақстанның тоғыз дүркін чемпионы, биылғы Азия чемпиондар лигасының жеңімпазы, талдықорғандық «Жетісу» 2025 жылдың қорытындысымен әлемдегі үздіктер қатарына ілікті.

Volleybox.net құрастырған рейтинг бойынша талдықорғандық команда 105 ұпаймен жуырда аяқталған клубтық әлем чемпионатының қола жүлдегері, бразилиялық «Озаскумен» төртінші орынды бөлісті.

Еуропа чемпиондар лигасының жеңімпазы, италиялық «Конельяно» клубы 177 ұпаймен көш бас-тады. Ал «Конельяноны» Сан-Паулу қаласында өткен клубтық әлем чемпионатының финалында жеңген тағы бір италиялық «Скандиччи» командасы 148 ұпаймен екінші орынға ие болды.

2025 жылдың қорытындысымен Volleybox жорамалы бойынша ТОП-10-ға кірген командалар:

1. «Конельяно» (Италия) – 177 ұпай,
2. «Скандиччи» (Италия) – 148 ұпай,
3. «Прайя» (Бразилия) – 131 ұпай,
4. «Жетісу» (Қазақстан) – 105 ұпай,
4. «Озаску» (Бразилия) – 105 ұпай,
6. «Фенербахче» (Түркия) – 99.75 ұпай,
7. «Милан» (Италия) – 99.50 ұпай,
8. «Вақыфбанк» (Түркия) – 97.50 ұпай,
9. «Жешув» (Польша) – 89.75 ұпай,
10. «Альянса» (Перу) – 89 ұпай.

Сербиялық маман Марко Гршич жаттықтыратын «Жетісу» Азия чемпиондар лигасындағы жеңісі үшін 50, Қазақстан кубогын ұтып алғаны үшін 12, Қазақстан чемпиондығы үшін 20, суперкубока ие болғаны үшін 5 және клубтық әлем чемпионатына қатысқаны үшін 18 ұпай алған.

Жаңа жыл қарсаңында Өскемен қаласында әйелдер командалары арасында волейболдан Қазақстан кубогы

мәресіне жетіп, жерлестеріміз үздік үштікті түйіндеді, – деп хабарлайды 7-su.kz ақпараттық порталы.

Биылғы дода волейбол жанкүйерлері үшін күтпеген жаңалықтарға толы болды. Былтырғы кубок иегері «Жетісу» командасы бұл жолы жартылай финалда «Қуаныш» клубына жол берді. Тартысты өткен матч 2:3 (28:26, 23:25, 23:25, 25:16, 10:15) есебімен аяқталды. Дегенмен жетісулық арулар жігерсіздік танытпай, үшінші орын үшін өткен бәсекеде «Берел» ұжымын 3:1 (25:8, 25:12, 19:25, 25:21) нәтижесімен сенімді түрде жеңіп, қола медальді қанжығасына байлады.

Турнирдің басты сенсациясы финалда орын алды. Түркістан облысының «Тұран» командасы фаворит саналған «Қуанышты» 3:2 есебімен қапы қалдырып, өз тарихында тұңғыш рет Қазақстан кубогын жеңіп алды. Осылайша, Жетісу өлкесінің тумасы, кезінде өлімізге әйгілі волейболшы болған Асқар Шалқыбеков жаттықтыратын түркістандық клуб ақпан айында өтетін Азия құрлығының турнирінде ел намысын қорғау мәртебесіне ие болды.

«Жетісу» волейбол клубының бас бапкері Марко Гршич ойын туралы өз ойымен бөлісті: «Өрине, біз чемпион болуды мақсат еттік. Өкінішке қарай, бұл жолы ойлағанымыз жүзеге аспады. Жартылай финалдағы жеңілістен кейін қайта қалыпқа келіп, қола жүлде үшін өткен матчта жеңіске жеттік. Бізді алда маңызды кездесулер күтіп тұр, оған барымызды саламыз», - деді бапкер.

Бапкер айтқан сөзінде тұрды. Күні кеше ғана Өскеменде Түркістанның «Тұранымен» суперкубок үшін өткен кездесуде жетісулық қыздар жеңіске жетіп, биылғы жылдың алғашқы жүлдесін еншіледі. Сөйтіп, кубок жолындағы жіберген есесін

қайтарды. Айта кетейік, «Жетісу» осыған дейін Қазақстан кубогын 9 мәрте иеленген. Сондай-ақ команда қоржынында 6 күміс жүлде бар.

ВОЛЕЙБОЛ

ДОПИНГ ДАУЫ

КӘСІПҚОЙ БОКС ФЕДЕРАЦИЯСЫНЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

Қазақстанның кәсіпқой бокс федерациясы жерлесіміз Жәнібек Әлімханұлына қатысты жағдай бойынша ресми мәлімдеме жасап, «В» сынаамасының ашылуы мен талдануы істің тағдырына тікелей әсер ететін шешуші кезең екенін мәлімдеді. Бұл туралы 1bol.kz хабарлады.

іске қатысы бар барлық тараптардың әрекеттеріне құқықтық баға беруге негіз болады.

«Жәнібек Әлімханұлының ісі бойынша «В» сынаамасын ашу - заңдық тұрғыдан шешуші кезең. Бұл тек спортшының мансабына емес, іске қатысушы барлық тараптардың әрекеттеріне құқықтық баға беруге тікелей әсер етеді», - делінген ресми мәлімдемеде.

Қазақстанның кәсіпқой бокс федерациясы халықаралық спорт құқығының негізгі қағидаттарын қатаң ұстанатынын атап өтті. Атап айтқанда, кінәсіздік презумпциясы, процестік адалдық және бекітілген регламенттердің сақталуы басты орында.

«В» сынаамасының ресми нәтижелері

алынғанға дейін спортшы заңды түрде кінәсіз болып саналады. Айыптаушы сипаттағы кез келген жария мәлімдемелерді біз процестің әділдігіне қысым көрсету және спортшының құқықтарын бұзу деп есептейміз», - деп мәлімдеді федерация.

Сондай-ақ ведомство «В» сынаамасының ашылуы мен талдануы халықаралық талаптарға толық сәйкес жүргізілуі тиіс екенін қадап айтты. Федерация спортшы мен оның өкілдері процестің барлық кезеңдері мен нәтижелеріне толық қол жеткізуі қажет екенін алға тартты.

«Регламенттен кез келген ауытқу нәтижелердің жарамсыз деп танылуына негіз болуы мүмкін», - деп ескертті ұйым өкілдері.

Федерация Жәнібек Әлімханұлын қорғауды өз міндеті санайтынын жеткізді. «Федерация Жәнібек Әлімханұлын тіркелген кәсіби боксшы ретінде қорғауды жүзеге асырады және оның құқықтары мен беделін қорғау үшін барлық заңды тетіктерді қолданады», -

делінген мәлімдемеде.

«В» сынаамасы таза деп танылған жағдайда, федерация барлық айыптауларды ресми түрде алып тастауды және спортшының беделін жария түрде қалпына келтіруді талап ететінін де ашық айтты. «В» сынаамасы таза деп танылған жағдайда, біз барлық айыптауларды ресми түрде алып тастауды, спортшының беделін жария түрде қалпына келтіруді және іс барысында жіберілген әрекеттерге құқықтық баға беруді талап етеміз», - деді ұйым.

Ал, егер заң бұзушылықтар дәлелді түрде анықталса, федерацияның тиісті шешімдері регламент аясында қабылданатынын атап өтті.

Мәлімдеме соңында ұйым бұл мәселеде эмоцияға емес, құқыққа сүйену керектігін қадап айтты. «Бастысы - эмоция емес, құқық. Тек заңға сай алынған «В» сынаамасының нәтижесі ғана қорытынды жасауға негіз болады», - деп түйіндеді федерация.

КЕРЕК КЕҢЕС

МОТИВАЦИЯ ЖОҒАЛҒАНДА НЕ ІСТЕУ КЕРЕК?

Кейде адам әдеттегі мақсаттарынан шабыт таппай қалады. Мұндай сәттерде шаршағандық, ештеңе істегісі келмеу сезімі және бұрын маңызды болған істерге деген қызығушылық жоғалады. Бұл жағдайдың себептері әртүрлі болуы мүмкін – қарапайым шаршаудан бастап терең ішкі күйзелістерге дейін. Мотивацияның уақытша жоғалуы жасқа да, тәжірибеге де байланысты емес, ол әркімнің басынан өтеді. Ең бастысы – алғашқы белгілерді дер кезінде байқап, шара қолдану. Ішкі ынтаны қалай қайтару керегін түсінгенде қалпына келу процесі әлдеқайда жеңілдейді.

Негізгі себептерді анықтау

Әуелі жігерсіздіктің себебін түсініп алу керек. Жағдайды талдау неге алға жылжи алмай жүргеніңізді ұғынуға көмектеседі.

- шаршау мен дененің қалжырауы;
- күнделікті бірсарынды тірлік;
- шектен тыс үлкен мақсаттар қою;
- нақты жоспардың болмауы;
- ішкі күмән мен қорқыныш.

Себепті түсіну дұрыс шешім қабылдауға жол ашады.

Кішкентай қадамдар үлкен жетістікке апарарды

Көбіне мотивация мақсаттың тым ауқымды көрінуінен жоғалады. Мұндай жағдайда оны бірнеше шағын кезеңге бөлу пайдалы.

Ең қарапайымынан бастаңыз. Мысалы, спортқа қайта оралғыңыз келсе, жеңіл жаттығу немесе қысқа серуен жеткілікті. Мұндай қадамдар ағзаны шамадан тыс жүктемей, біртіндеп жұмыс ырғағына бейімдейді.

Әр жетістікті белгілеп отырыңыз. Шағын нәтижелерді жазып жүрсеніз, алға жылжуды анық көресіз. Бұл өз күшіңізге сенімді арттырып, сәтсіздіктен қорқуды азайтады.

Үнемі қайталауға тырысыңыз. Кішкентай қадамдарды тұрақты орындау әдет қалыптастырады. Уақыт өте келе ол табиғи өмір салтына айналып, ірі нәтижелерге жеткізеді.

Осы тәсіл қысым сезімін азайтып, өз мүмкіндіктеріңізге сенімді күшейтеді.

Ортаны өзгерту

Кейде қайта шабыт алу үшін күнделікті өмірге аздап жаңалық енгізудің өзі жеткілікті. Тіпті шағын өзгерістердің өзі жігерді қайтарып, іске деген ықыласты арттырады.

жаңа жерде жұмыс істеп көріңіз; бөлмедегі жиһаздың орнын ауыстырыңыз; жарық пен ауа кіретін кеңістік жасаңыз; серуендеу бағытын өзгертіңіз; қуат беретін адамдармен уақыт өткізіңіз. Мұндай қарапайым қадамдар жаңашылдық әсерін туғызып, қосымша серпін береді.

Позитивті ортаның әсері

Мотивация айналадағы адамдарға тікелей байланысты. Жақындардың қолдауы немесе пікірлес достардың көмегі қиын сәтте күш береді.

Таңдаған салада жетістікке жеткен адамдармен араласыңыз. Олардың үлгісі мақсатқа жетудің шын мүмкін екенін көрсетеді.

Бірге жоспар құрып, ортақ іспен айналысыңыз. Жауапкершілік бөлісілгенде істі аяқтамай тастау ықтималдығы азаяды. Бірлескен әрекет процеске қызығушылық қосады.

Күмән мен уайымды бөлісіңіз. Кейде ашық әңгіме ішкі қысымды жеңілдетіп, шешім табуға көмектеседі.

Айналадағы орта адамның көңіл-күйін қалыптастырады, сондықтан жігерлендіретін адамдарды таңдаған дұрыс.

Мотивацияның жоғалуы әлсіздіктің белгісі емес, тек өзгеріс қажет екенін білдіреді. Себепті анықтаған соң, оны қалпына келтіру жолдары жеңілдейді. Шағын қадамдар сенімді нығайтып, ішкі қысымды азайтады. Жаңа орта мен қолдаушы адамдар қосымша шабыт сыйлайды. Ең бастысы – тоқтап қалмай, өзіңізге ыңғайлы шешімдер іздеу. Осылайша жоғалған ынта қайта оралып, алға ұмтылу құлшынысы артады.

Ашық дереккөздерден алынды

Тер, жина	→		Құс үйі	→		Шақпақ	→							Жарты ғасыр	→			
Көпжылдық өсімдік			Жер серігі	→	Сібір ұлты	Құс түрі		Құл (ор.)		Тұс	Q		Телегеннің досы	Сөркебаева		Ағылшын бірі		
Қиын емес				→										Намыс		Жануар		
	→				Астанасы Монте Видео							Бақсы	→					
Испаниядағы елді мекен			Күкірт	→	Жең		Эпиптер серігі	Асхана құралы	... дария өзен		Құлақ кемістігі							Тұрақты тіркес
	→			→	Қайрат ...	Еуропа ұлты	→				Залал	Суық жел		Езу маңайы		Астанасы Саарбрюкен		
Жөй, баяу			Жылқы әбзелі	→		Теле арна				Бухгалтерлік термин					Тіршілік көзі	→		
	→														Аспалы шам			
							Ызақор						Ізет	→			Мавритания	
Сасу			Ел орда	→				Суық жел	Ұлттық сусын									
	→	Амулет	Төбет	→	Араб әрпі	Барыс күшігі		Теле арна					... жарақ	→				
	→		→	→	→	Аяқ кеміс		→	Ғасыр					Темір арқан	Соғыс машинасы	... Королева		
		Дарын	→					Одағай сөз	Ресей көлі	Автобус маркасы		Очко (қаз.)	→					
	→		Судың күйі	→	Қазы		Италия футбол клубы	→			Қарсы	Соқ	→		Жап (ант.)	→		
		Шығыс жекпе-жегі	→	Шипа	→		Үнді ханшасы	Астанасы Тегеран	→		→	Рика	→					
	→			Оливер ...	→		→	Көуап таяғы	Күйе	Өзбек автосы		→			Есім	→		
Ру	Нұржан ... (сатирик)	Латынша сүйіспеншілік	→	Шәкірт	→		→	→	Бастағы ұйық					Көк	→		Көбу	
	→					Шын	→		Пропан				Сиыр жасы	→	Тұс	→		
		5 Парыздың бірі		Үлкен	Италия аст-сы			Еуропа өзені	Тапанша				Мақта өнімі	→	Сырт		Дөл	
	→			→	Әскери бөлім		Шахматтағы тең ойын	→	Ер		Көңілдес	→						
	Жомарт	→					Айлакер, ку				Теле арна	→	... тұсыр	→				
	→				Әуен			Майдалау	Одағай						Айлакер	→		

Тарату аумағы: Қазақстан Республикасы

Құрылтайшы: Ырым КЕНЕНБАЙ

Баспахана директоры
Бақберген ТУКИБАЕВ

Редакция алқасы:

Гүлнұр БАЙМҰХАН – редактордың орынбасары

Бас редактор
Баян ТАҢАТАРОВА

Кезекші редактор: Г. БАЙМҰХАН

Газет Қазақстан Республикасы
Мәдениет және ақпарат
министрлігінде
2007 жылғы 27 тамызда тіркеліп,
№ 8639-Г куәлігі берілген.

Газет аптасына бір рет, жұма күні шығады.
Жарияланған мақала авторларының пікірлері
редакция көзқарасын білдірмейді.
Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны
мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32 үйде
"Алматы-Болашақ" АҚ филиалы
"Офсет" баспаханасында басылады.

Редакция мекенжайы: 040000, Талдықорған қаласы,
Қабанбай батыр көшесі, 32-үй, екінші қабат.

Телефондары: 8(7282) 41-11-70, 41-11-42;
E-mail: alatau.offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru
Сайты: alatau_gazeti
Газет 07.08.2000 жылдан бастап қазақ және орыс
тілдерінде аптасына бір рет - жұма күні шығады.

Таралымы 2000
Тапсырыс № 40

Индекс 15534

Меншік иесі
"АЛМАТЫ-БОЛАШАҚ" АҚ